

Ζεφμινάρι

#23

εφημερίδα για τη διάδοση της αναρχικής σκέψης και δράσης | Πάτρα, Γενάρης- Φλεβάρης 2026

...στον αγώνα για την κοινωνική επανάσταση

στους δρόμους του αγώνα
για ζωή και αξιοπρέπεια

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

σε αυτό το τεύχος

Λίγα λόγια για την απεργία πείνας των μελών της Palestine Action σελ.2

Ν. Τεμπονέρας: Η μνήμη του ζωντανή στους αγώνες σελ.2

Βιασμός και Πόλεμος: νομοτέλειες και επιλογές σελ.5

Χιλή: Πως εξηγείται η μετάβαση από το «για να ζούμε καλύτερα» του αριστερού προοδευτισμού στην άνοδο της ακροδεξιάς; σελ.6

Είναι η εθνικοποίηση δρόμος προς τον σοσιαλισμό; σελ.10

Συνεντεύξεις

Συνέντευξη με τον αναρχικό Γιάννη Καρατσώλη σχετικά με την κρατική σκευωρία σε βάρος του σελ.4

Γη για λίγους ή ζωή για πολλούς;
Μια ματιά στον μεγάλο αγώνα των αγροτών μέσα από τις συνεντεύξεις του Δημήτρη Τοπάλη, προέδρου του αγροτικού συλλόγου Ανάβρας, και του Παναγιώτη Κ., γεωπόνου σελ.8

Η αλληλεγγύη στην Παλαιστίνη δε φιμώνεται – δεν ποινικοποιείται!

Λίγα λόγια για τον αγώνα της Palestine Action και την απεργία πείνας των φυλακισμένων μελών της

Γράφει ο Ορέστης Μ.

Η Palestine Action είναι μια συλλογικότητα που συγκροτήθηκε στη Μεγάλη Βρετανία το 2020, με κεντρικό πολιτικό προσανατολισμό την αλληλεγγύη στην Παλαιστίνη και τη στοχοποίηση της βρετανικής, και όχι μόνο, πολεμικής βιομηχανίας που συνδράμει στον πόλεμο κατά του παλαιστινιακού λαού και στην κατοχή της γης του. Η συλλογικότητα στράφηκε στους ίδιους τους υλικούς μηχανισμούς της γενοκτονίας, στις εταιρείες, τις υποδομές και τις αλυσίδες παραγωγής που τροφοδοτούν τον ισραηλινό στρατό. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η στοχοποίηση της Elbit Systems, μιας ιδιωτικής Ισραηλινής εταιρίας κολοσσού που παραγάγει οπλικά συστήματα, τα οποία χρησιμοποιεί το κράτος δολοφόνος του Ισραήλ στη γενοκτονία του παλαιστινιακού λαού.

Η δράση της συλλογικότητας υπήρξε συστηματική, συγκρουσιακή και αποτελεσματική. Μέσα από καταλήψεις εργοστασίων, καταστροφή υποδομών και διακοπή της παραγωγής, οδήγησαν σε οριστικό κλείσιμο εγκαταστάσεων και εταιρειών, ακύρωση οικονομικών συμβολαίων και, προπάντος, έθεσαν δημόσια υπό αμφισβήτηση την «κανονικότητα» της πολεμικής βιομηχανίας. Χιλιάδες άνθρωποι στη Βρετανία ήρθαν σε επαφή με το γεγονός ότι η γενοκτονία στην Παλαιστίνη δεν διεξάγεται μόνο στη Γάζα, αλλά και μέσα στις ίδιες τους τις πόλεις.

Από τα πρώτα χρόνια της συλλογικότητας, τα μέλη της ήρθαν αντιμέτωπα με συλλήψεις και ποινικές διώξεις για τη δράση τους. Το 2024, 24 μέλη της Palestine Action συλλαμβάνονται για δράση στο ερευνητικό και παραγωγικό κέντρο της Elbit Systems, στο Filton του Bristol. Το βρετανικό κράτος απάντησε με βαριές ποινικές διώξεις, παρατεταμένες προφυλακίσεις και, τελικά, με την ανακήρυξη της συλλογικότητας ως «τρομοκρατικής οργάνωσης». Η πολιτική δράση βαφτίστηκε απειλή για την «εθνική ασφάλεια», ενώ η αλληλεγγύη στην Παλαιστίνη μετατράπηκε σε ποινικό αδίκημα. Στόχος δεν ήταν απλώς η τιμωρία ορισμένων αγωνιστών και αγωνιστριών, αλλά η παραδειγματική καταστολή κάθε μορφής έμπρακτης αντίστασης και αλληλεγγύης.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, τον περασμένο Νοέμβριο, οκτώ κρατούμενα μέλη της συλλογικότητας ξεκίνησαν απεργία πείνας με τα αιτήματά τους να είναι η άμεση αποφυλάκισή τους με εγγύηση, η δίκαιη δίκη, ο τερματισμός των εξοντωτικών όρων κράτησης, η άρση της απαγόρευσης της Palestine Action και το κλείσιμο των εγκαταστάσεων της Elbit Systems. Στις 14 Ιανουαρίου, τα τρία μέλη που βρίσκόντουσαν στην 73η ημέρας της απεργίας πείνας, αποφάσισαν να σταματήσουν αφού ικανοποιήθηκε ένα βασικό τους αίτημα. Η βρετανική κυβέρνηση δεν ανέθεσε τη σύμβαση των 2 δισεκατομμυρίων λιρών στην Elbit Systems, που θα είχε ως αποτέλεσμα την εκπαίδευση 60.000 βρετανών στρατιωτικών κάθε χρόνο. Η ομάδα Prisoners for Palestine αναφέρει ότι, εκτός από την ικανοποίηση του βασικού αιτήματος, η απεργία πείνας είχε πολλαπλές νίκες, όπως τη βελτίωση της αντιμετώπισης των κρατουμένων, τη μεταφορά της Heba Muraisi (μια εκ των τριών απεργών πείνας) πίσω στη φυλακή του Bronzefield και η δέσμευση εκατοντάδων ανθρώπων για άμεση δράση σε αλληλεγγύη με την Παλαιστίνη και ενάντια στην πολεμική βιομηχανία.

Η απεργία πείνας των μελών της Palestine Action αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες συντονισμένες απεργίες πείνας πολιτικών κρατούμενων και αναδεικνύει ότι υπάρχουν κρατούμενοι σε φυλακές για χάρη του γενοκτονικού κράτους του Ισραήλ. Μάλιστα η ιστορική αυτή απεργία πείνας συμπίπτει με τη συμπλήρωση 45 χρόνων από την απεργία πείνας των μελών του IRA το 1981, όπου το βρετανικό κράτος οδήγησε στο θάνατο τον Bobby Sands και άλλων εννιά συντρόφων του στις φυλακές του Μείζ.

Οι αγωνιστές/αγωνίστριες και πολιτικοί κρατούμενοι της Palestine Action δεν είναι μόνοι. Η αλληλεγγύη στην Παλαιστίνη και στο λαό της δεν φιμώνεται και δεν ποινικοποιείται. Στεκόμαστε στο πλευρό όσων έκαναν πράξη τη διεθνιστική αλληλεγγύη στην Παλαιστίνη. Είναι καθήκον μας, από τη δική μας πλευρά του κόσμου, να κάνουμε το ίδιο.

Ν. Τεμπονέρας – 8/01/1991

Δολοφονημένος από τους φασίστες της ΟΝΝΕΔ Πάτρας

Φαντάσματα του '91

Ο Νοέμβρης του 1990 θα αποτελέσει σημείο εκκίνησης για μια σειρά πολύμορφων μαθητικών κινητοποιήσεων απέναντι στο (αντι)εκπαιδευτικό νομοσχέδιο Κοντογιαννόπουλου (ΝΔ) και θα κορυφωθεί με την παρακρατική δολοφονία του αριστερού καθηγητή Νίκου Τεμπονέρα από στελέχη της ΟΝΝΕΔ στη Πάτρα τη νύχτα ανάμεσα στις 8 και τις 9 Γενάρη του 1991.

Η προσπάθεια για εκπαιδευτική αναδιάρθρωση θα πραγματοποιηθεί με το πολυνομοσχέδιο που κατέθεσε ο υπουργός της κυβέρνησης Κωνσταντίνου Μητσοτάκη, Βασίλης Κοντογιαννόπουλος, που δημοσιεύτηκε στις 21 Νοεμβρίου 1990 και προέβλεπε τεράστιες αλλαγές σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.

Στην τριτοβάθμια μερικές από τις διατάξεις του αφορούσαν την κατάργηση της παροχής δωρεάν πανεπιστημιακών συγγραμμάτων και περικοπές κοινωνικών παροχών, όπως τη δωρεάν σίτιση και στέγαση, ανοίγοντας έτσι το δρόμο για τα ιδιωτικά πανεπιστήμια και την κατάργηση της δημόσιας δωρεάν Παιδείας.

Επίσης, βίαιες αντιδράσεις προκάλεσαν οι διατάξεις για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, που προέβλεπαν την κατάργηση των αδικαιολόγητων απουσιών, την επιβολή ομοιόμορφης ενδυμασίας (από αυτό, έγινε τότε γνωστό και ως «το πολυνομοσχέδιο της ποδιάς»), επέκταση του πειθαρχικού ελέγχου ακόμα και στην καθημερινή εξωσχολική ζωή των μαθητών, κατάργηση των σχολικών περιπάτων και εκδρομών, θέσπιση γραπτών εισαγωγικών εξετάσεων από το γυμνάσιο στο λύκειο χωρίς τη δυνατότητα επανεξέτασης, μέτρα που χαρακτηρίστηκαν ιδιαίτερα αναχρονιστικά για τα δεδομένα της εποχής και ήταν μέρος μιας χρόνιας προσπάθειας πειθάρχησης και καταστολής της νεολαίας και συγκεκριμένα των πιο ασυμβίβαστων και απείθαρχων τμημάτων της. Μετά την «ευημερία» και την «αλλαγή» του ΠΑΣΟΚ ερχόταν η ακροδεξιά της ΝΔ για να σαρώσει κεκτημένα αιώνων και να προσδέσει τη χώρα στα διεθνή μέτρα της γενικής καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης.

Τον ίδιο μήνα θα αρχίσει η αντεπίθεση των μαθητών μέσα από καταλήψεις στα περισσό-

τερα σχολεία της χώρας, διαδηλώσεις και συγκρούσεις. Με ξεκάθαρα επιθετικές και εξεγερτικές πρακτικές οι μαθητές θα κλιμακώνουν τον αγώνα τους, ο οποίος όλο και περισσότερο δυναμώνει και δεν κοπάζει ούτε μέσα στις γιορτές των Χριστουγέννων. Στον αγώνα αυτόν παίρνουν μέρος και οι φοιτητές αλλά με πιο ελεγχόμενη και μετριασμένη διάθεση σε σχέση με τα σχολεία. Όλη αυτή η συνθήκη προκαλεί ανησυχία στο κράτος και τα τσιράκια του που ετοιμάζουν την καταστολή του κινήματος. Χαρακτηριστικές είναι οι πορείες στα μέσα του Δεκέμβρη όπου η κρατική καταστολή αρχίζει να εντείνεται.

Το επίπεδο καταστολής αναβαθμίζεται και γίνεται όλο και πιο βίαιο. Βασικό παράδειγμα είναι η νύχτα της 19ης προς την 20η Δεκέμβρη, ύστερα από επίθεση μπάτσων ξυλοκοπείται άγρια ο καταληψίας μαθητής Χρήστος Χρηστόπουλος έξω από το σχολικό συγκρότημα της Γκράβας. Ο Χρηστόπουλος βρίσκεται στο νοσοκομείο με σπασμένο τον αυχένα από τα χτυπήματα των γουρουινών. Επιστρατεύονται διευθυντές σχολείων, καθηγητάδες, ανακριτές και

εισαγγελείς, αγανακτισμένοι γονείς, αναλυτές των κρατικών προβλημάτων και δημοσιογράφοι. Η αντιπαράθεση πλέον γίνεται με ξεκάθαρα ανεξέλεγκτο τρόπο για το κράτος και τους μηχανισμούς του. Η κυβέρνηση χτίζει το αφήγημα πως οι καταλήψεις είναι παράνομες και οι ανακαταλήψεις νόμιμες. Το αποκορύφωμα θα έρθει με τη δολοφονία του Νίκου Τεμπονέρα από τους Κένταυρους της ΟΝΝΕΔ Πάτρας.

Έτσι, αργά το βράδυ της 8ης Ιανουαρίου οι Κένταυροι ξεκινάνε να επιτίθενται και να τραμπουκίζουν μαθητές στο κατειλημμένο 3ο γυμνάσιο Πατρών, απομακρύνοντας πολλούς από αυτούς. Αφού γίνεται γνωστή η προσπάθεια των ΟΝΝΕΔιτών για ανακατάληψη των κατειλημμένων σχολείων, πέφτει σήμα και αλληλέγγυοι σπεύδουν να υπερασπιστούν τα σχολεία και τους καταληψίες μαθητές. Οι καθηγητές που βρίσκονταν στον χώρο του σχολείου μαζί με γονείς μαθητών περιφρουρούσαν την κατάληψη και ενημέρωναν την τοπική ΕΛΜΕ πως χρειάζονται τη βοήθεια κι άλλων καθηγητών ώστε να αποφευχθούν συμπλοκές μεταξύ μαθητών και ΟΝΝΕΔιτών. Οι τραμπούκοι της ΝΔ καταφέρνουν να καταλάβουν έναν χώρο του σχολείου και γονείς μαζί με καθηγητές προσπαθούν να τους εκτοπίσουν. Στις 11:05 μ.μ. καταφέρνουν να ανοίξουν την πόρτα από όπου φυλάγονταν οι παρακρατικοί και αμέσως δέχονται επίθεση με τούβλα, ξύλα, σίδερα και ότι άλλο έβρισκαν μπροστά τους εκείνη την στιγμή τα στελέχη της ΟΝΝΕΔ. Με πρωτεργάτες τον Ι. Καλαμπόκα (τοπικό δημοτικό σύμβουλο της ΝΔ και πρόεδρο της ΟΝΝΕΔ Αχαΐας), τον Α. Μαραγκό και τον Σ. Σπινό (μέλη της τοπικής ΟΝΝΕΔ), δύο καθηγητές, ο Ν. Τεμπονέρας και ο Χ. Τσουκαλάς τραυματίζονται βαριά και αμέσως αλληλέγγυοι τους οδηγούν στο νοσοκομείο.

“Ο Ν. Τεμπονέρας – καθηγητής μαθηματικών και μέλος του Εργατικού Αντιιμπεριαλιστικού Μετώπου (ΕΑΜ) – είχε δεχτεί δολοφονική επίθεση στο κρανίο με σιδερολοστό από τον Καλαμπόκα, η οποία οδήγησε και στον θάνατο του λίγες ώρες αργότερα. Το τάγμα εφόδου της ΝΔ φεύγει ανενόχλητο και μόνο έπειτα από τεράστια πίεση αυτοπτών μαρτύρων και δεδομένης της δολοφονίας, ο Καλαμπόκας και ακόμα ένας ΟΝΝΕΔιτης, ο Β. Μαραγκός, συλλαμβάνονται.”

Το ίδιο βράδυ όλο και περισσότερος κόσμος μαζεύεται και διαδηλώνει και ξεσπούν συγκρούσεις. Την επόμενη μέρα πραγματοποιείται διαδήλωση από 15.000 ανθρώπους προς τη Νομαρχία Πατρών με εκτεταμένες συγκρούσεις όπου πυρπολούνται και καταστρέφονται περιπολικά, ένα αστυνομικό τμήμα και κυβερνητικά κτίρια.

Την επομένη της δολοφονίας του Τεμπονέρα παραιτείται ο Κοντογιαννόπουλος και Υπουργός Παιδείας αναλαμβάνει ο Γ. Σουφλιάς ο οποίος αποσύρει το πολυνομοσχέδιο.

Η κηδεία του εξελίσσεται σε μαζικό και δυναμικό συλλαλητήριο. «Ένας στο χώμα, χιλιάδες

στον αγώνα», «Νίκο, ζεις, εσύ μας οδηγείς», «Φασίστες, τραμπούκοι, δολοφόνοι», «Το αίμα κυλάει. εκδίκηση ζητάει», «Ο Τεμπονέρας ζει, με Πέτρουλα, Λαμπράκη μας οδηγεί», είναι μερικά από τα συνθήματα που φωνάζονται.

Δύο μέρες μετά τη δολοφονία του Τεμπονέρα, στις 10 Ιανουαρίου του 1991, πραγματοποιείται τεράστια διαδήλωση στην Αθήνα, με συμμετοχή περίπου 100.000 ανθρώπων. Κατά τη διάρκεια του συλλαλητηρίου τα ΜΑΤ επιτίθενται στους διαδηλωτές και ξεσπούν ολόήμερες συγκρούσεις στο κέντρο της Αθήνας. Κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων βόμβες ασφυξιογόνων των ΜΑΤ προκαλούν πυρκαγιά στο πολυκατάστημα «Κ. Μαρούσης» στην Πανεπιστημίου, με αποτέλεσμα να δολοφονηθούν από τις δυνάμεις καταστολής τέσσερις πολίτες. Οι συγκρούσεις κράτησαν μέχρι και μετά τα μεσάνυχτα και διαδηλώσεις θα ακολουθούσαν και την επόμενη ημέρα. Για ένα διήμερο πραγματοποιούνταν μικρές ή μεγάλες πορείες που σχεδόν όλες καταλήγουν σε συγκρούσεις. Μέσα σε 48 ώρες πραγματοποιούνται πολλές καταδρομικές επιθέσεις σε διάφορους στόχους.

Στο δικαστικό μέρος της υπόθεσης, ο Μαραγκός απαλλάχθηκε με βούλευμα για τη δολοφονία του καθηγητή και στο εδώλιο κάθισε ως βασικός αυτουργός ο Ιωάννης Καλαμπόκας. Η δίκη του διάρκεσε σχεδόν ένα χρόνο (1992 - 1993) και έγινε στο Βόλο. Πρωτοδίκως καταδικάστηκε σε ισόβια για ανθρωποκτονία εκ προθέσεως, χωρίς να του αναγνωρισθεί κανένα ελαφρυντικό. Λίγους μήνες αργότερα έγινε η δίκη του σε δεύτερο βαθμό (1993 - 1994). Οι δικαστές του αναγνώρισαν ελαφρυντικά και τον καταδίκασαν σε κάθειρξη 17 ετών και τριών μηνών. Το 1996 άσκησε αναίρεση, προκειμένου να του αναγνωρισθεί το ελαφρυντικό του «βρασμού ψυχικής ορμής», αλλά το Μικτό Ορκωτό Εφετείο Λάρισας (Οκτώβριος 1996) δεν του το αναγνώρισε και διατήρησε την ποινή 17 ετών, η οποία αργότερα μειώθηκε κατόπιν νέας επιμέτρησης στα 16 χρόνια και 9 μήνες. Στις 2 Φεβρουαρίου 1998 αφέθηκε ελεύθερος. Μέχρι σήμερα ισχυρίζεται ότι είναι αθώος και ότι ο δράστης της δολοφονίας Τεμπονέρα ήταν ο συναγωνιστής του στην ΟΝΝΕΔ, Α. Μαραγκός. Όταν, λοιπόν, είσαι κομματόσκυλο της δεξιάς, το κόμμα δεν σε ξεχνά, για αυτό και στα 7 χρόνια ο Καλαμπόκας βγήκε και έγινε προϊστάμενος της Εθνικής Τράπεζας στον Βόλο. Έφτασε ακόμα το 2008, ο νεοδημοκράτης τότε βουλευτής Αχαΐας Ν. Παπαδημάτος να του κόψει και κομμάτι σε βασιλόπιτα στα γραφεία της ΝΔ, για την κομματική του υπηρεσία.

Στην οργανική σχέση της ΝΔ με τον φασισμό έρχεται να προστεθεί το γεγονός πως ένας από τους δικηγόρους του Καλαμπόκα, ήταν ο βουλευτής της Χρυσής Αυγής Μιχάλης Αρβανίτης. Ο Αρβανίτης, ήταν ενεργός στον χώρο της ακροδεξιάς από τότε (η Χ.Α. είχε σημαντική δράση τη δεκαετία του '90) και περισσότερο γνωστός για τις αντισημιτικές του απόψεις, ο οποίος πήρε πολύ ζεστά την υπόθεση Καλαμπόκα, υποστηρίζοντας τον μέχρι τέλους.

**Για την διατήρηση της επαναστατικής μνήμης προσθέτουμε μια προκήρυξη αναρχικών στην Πάτρα, για τις δίκες που ακολούθησαν της δολοφονίας Τεμπονέρα.*

«ΣΙΧΑΙΝΟΜΑΣΤΕ ΤΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΣΑΣ
ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΑΥΤΗ ΕΝΑ ΝΟΥΜΕΡΟ ΑΝΑΜΕΣΑ
ΣΤΑ ΝΟΥΜΕΡΑ...

ΕΠΕΙΔΗ: γνωρίζουμε πολύ καλά ότι η δικαιοσύνη είναι ένας θεσμός

φτιαγμένος για να εξυπηρετεί τα συμφέροντα των κυρίαρχων,

να δικαιώνει την αδικία και την ανισότητα, να προστατεύει

τους εξουσιαστές, τα αφεντικά και τα όργανά τους.

ΕΠΕΙΔΗ: γνωρίζουμε πολύ καλά ότι η δικαιοσύνη είναι ένας θεσμός

φτιαγμένος έτσι ώστε να επιτρέπει στους βιαστές της ανθρωπίνης υπόστασης και αξιοπρέπειας να συνεχίζουν ανενόχλητοι το έργο τους σε βάρος της ανθρωπότητας, να δικαιολογεί τα εγκλήματα που αυτοί καθημερινά διαπράττουν με πολλούς τρόπους (σκοτώνοντας αργά και βασανιστικά στα κολαστήρια της μισθωτής σκλαβιάς που την λένε εργασία, στις φυλακές, στα σχολεία, την ίδια τη ζωή και κάθε προσπάθεια για ζωή).

ΕΠΕΙΔΗ: σ' αυτή τη δικαιοσύνη που είναι φτιαγμένη από αυτούς που κυριαρχούν με κάθε μορφή βίας στο ανθρώπινο γένος δεν

μπορεί να στηρίξει ίχνος ελπίδας ο κόσμος των καταπιεσμένων και φυσικά δεν μπορεί να της δείχνει ίχνος εμπιστοσύνης.

Γι' αυτό και δεν μας ενδιαφέρει η δίκη ανθρωποειδών σαν τον Καλα-

μπόκα. Δεν μας ενδιαφέρει η απόφαση των δικαστηρίων τα οποία απο-

τελούν θεσμούς-όργανα κυρίαρχων.

Εκείνο που μας ενδιαφέρει είναι η καταστροφή του κράτους

και των οργάνων του από την άμεση δράση των ίδιων των ανθρώπων

που θέλουν τον ήλιο της ελευθερίας να φωτίζει τον κόσμο και την ζωή τους. Εκείνοι που μπορούν να δημιουργήσουν μία δίκαιη πραγματικότητα είναι οι ίδιοι οι αγωνιζόμενοι άνθρωποι και όχι αυτοί που έχουν αποδείξει με χίλιους τρόπους την εγκληματική τους υπόσταση και δράση. Άλλωστε ποια εμπιστοσύνη μπορεί να δοθεί σ' αυτούς που εξαπολύουν τους μισθωμένους δολοφόνους τους ενάντια σε κάθε αγωνιζόμενο κομμάτι της κοινωνίας;

Η μόνη απάντηση που μπορεί να δοθεί είναι η ΑΥΤΟΔΙΚΑΙΗ και εξεγερτική δράση των καταπιεσμένων.

ΓΙΑΤΙ: ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΔΕΧΟΝΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΤΗ ΒΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΔΕΝ ΕΚΛΗΠΑΡΟΥΝ ΓΙΑ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ, ΤΗΝ ΚΑΤΕΧΟΥΝ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΛΗ ΤΟΥΣ.

Η ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΑΠΟΔΙΔΕΤΑΙ ΣΤΑ ΟΔΟ-ΦΡΑΓΜΑΤΑ

ΣΤΑΥΡΟ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑ ΣΤΟΝ ΚΑΛΑΜΠΟΚΑ ΚΑΙ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣΤΕΣ

ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ Πάτρας»

Συνέντευξη με τον αναρχικό Γιάννη Καρατσώλη σχετικά με την κρατική σκευωρία σε βάρος του

Σύντροφε, γνωρίζουμε πως στις 18 Γενάρη του 2023 πραγματοποιήθηκε μια μεγάλη αστυνομική επιχείρηση στην πόλη της Πάτρας, η οποία ολοκληρώθηκε με την προφυλάκιση σου, παρά την ανυπαρξία στοιχείων σε βάρος σου. Η στοχοποίηση του αγωνιζόμενου κόσμου δεν ξεκινάει την ημέρα της σύλληψής του, τότε ξεκίνησε λοιπόν η στοχοποίηση σου και τι προηγήθηκε της σύλληψής σου;

Η στοχοποίηση μου ξεκίνησε από το 2002 όταν έγινε και η σύλληψη του πατέρα μου. Από τότε μέχρι και σήμερα βιώνω μια κατάσταση επιτήρησης από τις δικωτικές αρχές. Από τα εφηβικά μου χρόνια άρχισα να αντιλαμβάνομαι την παρουσία ασφαλιτών. Δεν ήταν καθημερινή, αλλά υπήρχε. Όλη η κατάσταση έγινε, σαφώς, πιο έντονη στα φοιτητικά μου χρόνια, όταν άρχισα να δραστηριοποιούμαι στον αναρχικό/αντιεξουσιαστικό χώρο στην Πάτρα. Μάλιστα, η παρουσία ασφαλιτών γινόταν εντονότερη και διαρκέστερη ανάλογα με τα πολιτικά-κοινωνικά γεγονότα που έτρεχαν κινηματικά ανά περιόδους, ενώ σε ήρεμες κινηματικά περιόδους γινόταν πιο διακριτική. Γνωρίζω, φυσικά, ότι δεν αποτελώ μεμονωμένη περίπτωση. Η ενόχληση του ευρύτερου κοινωνικού και οικογενειακού περιβάλλοντος, η στοχοποίηση των φιλικών και συντροφικών σχέσεων και η απόδοση οικογενειακής ευθύνης, είναι ορισμένες πάγιες τακτικές του κράτους, βγαλμένες από τις πιο σκοτεινές περιόδους ποινικοποίησης των πολιτικών πεποιθήσεων.

Η στοχοποίηση των αγωνιστών και τα κατασκευασμένα κατηγορητήρια, οι στημένες δίκες που συνοδεύονται από εξοντωτικές ποινές και φυλακίσεις, είναι μόνο μερικά από τα μέσα που επιστρατεύει το κράτος στην προσπάθεια επιβολής σιγής νεκροταφείου στην κοινωνία και εξολόθρευσης του αγωνιζόμενου κόσμου. Τις περισσότερες φορές οι μεθοδεύσεις είναι εξόφθαλμες, όπως και στην περίπτωση σου. Πώς εξασφαλίστηκε η προφυλάκισή σου, και τελικά η πρωτόδικη καταδίκη σου σε αυτή τη δίκη παρωδία, σε 21 χρόνια και 3 μήνες;

Η προφυλάκιση και μετέπειτα η καταδίκη μου επιτεύχθηκε με μια σειρά μεθοδεύσεων από τους μπάτσους της ασφάλειας Πατρών. Ακριβώς επειδή δεν υπήρχε κάποιο ενοχοποιητικό στοιχείο, η μεθόδευση ξεκίνησε αμέσως μετά τη σύλληψή μου, με την αναγνώριση που έστησαν στο τμήμα βάζοντας με σε ένα δωμάτιο με άλλους «υπόπτους» με τους οποίους δεν είχαμε καθόλου κοινά χαρακτηριστικά. Σκόπιμα υπήρχε μια κομβική διάφορα μεταξύ μας: ήμουν ο μοναδικός με γαλάζια μάτια, δεδομένου ότι είχαν μια κατάθεση που μαρτυρούσε πως ο ένας δράστης από τη ληστεία του Σκλαβενίτη έχει γαλάζια μά-

τια. Η επιλογή αυτή ήταν σαφώς μια καθαρή υπόδειξη στους μάρτυρες για τον ποιον πρέπει να αναγνωρίσουν. Στη συνέχεια, αλλοίωσαν την κατάθεση μιας άλλης μαρτυρά, η οποία ενώ οι μπάτσοι είχαν δηλώσει ότι με αναγνώρισε στο τμήμα, η ίδια το αρνήθηκε στο δικαστήριο. Ακόμη και στο δικαστήριο, πριν την κατάθεση των αυτοπτών μαρτύρων ο μπάτσος και κυριότερος μάρτυρας κατηγορίας τους είχε μαζέψει όλους και έδειχνε φωτογραφίες στο κινητό του προκειμένου να μπορέσουν να με αναγνωρίσουν μπροστά στην έδρα. Ακόμα, σημαντικό ρόλο στην προφυλάκισή μου είχαν και τα ΜΜΕ, τα οποία έστησαν ένα μιντιακό υπερθέαμα, γιγάντωσαν την υπόθεση ντύνοντάς την με χαρακτηρισμούς που πουλούσαν, κάνοντας σενάρια για υποτιθέμενες ενέργειες που αποτράπηκαν χάρη στη σύλληψη. Έτσι, τα ΜΜΕ έστρωσαν τον δρόμο για την καταδίκη δημιουργώντας ένα δυσμενές κλίμα κοινωνικά, παρουσιάζοντας τόσο εμένα, όσο και τους συγκατηγορούμενούς μου, ως επικίνδυνους για την κοινωνία και εν τέλει μετατρέποντας την υπόθεση σε ένα μιντιακό προϊόν προς κατανάλωση από τους συντηρητικούς ψηφοφόρους. Άλλωστε, το όνομα μου εξυπηρετούσε πλήρως αυτήν την διαχείριση, γι' αυτό και τα μίντια φρόντιζαν να τοποθετούν την περιγραφή «ο γιος του Στέλιου της 17N» σε κάθε τίτλο που αφορούσε την υπόθεση αυτή. Αυτός ο στιγματισμός μάλιστα αναπαράχθηκε ακόμη και μέσα στο δικαστήριο με ευθεία ερώτηση που μου έκανε η πρόεδρος ζητώντας μου να σχολιάσω τις πράξεις του πατέρα μου. Αυτή η ερώτηση επιβεβαίωνε για άλλη μια φορά πως δικάζομαι υπό το πρίσμα της οικογενειακής ευθύνης. Αυτό, σε συνδυασμό με το γενικότερο κλίμα πολιτικής δίκης που επικρατούσε με τη στοχοποίηση της αναρχικής μου ταυτότητας εξηγεί την εκδικητικότητα με την οποία αντιμετώπιστκα.

Στις 25 Φλεβάρη του 2026 έχει οριστεί το εφετείο της υπόθεσης, τι περιμένεις;

Στο Εφετείο αυτό που θέλω να γίνει, είναι να πέσει όλη αυτή η σκευωρία εις βάρος μου. Άλλωστε, δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που υποθέσεις που πρωτόδικα είχαν δυσμενή έκβαση και φουσκωμένα κατηγορητήρια, καταρρίφθηκαν ολότελα. Για παράδειγμα, η υπόθεση του Τάσου Θεοφίλου, η υπόθεση των αναρχικών που κατηγορήθηκαν για ληστείες στα Ψαχνά Ευβοίας, η πρόσφατη υπόθεση για την οποία κατηγορήθηκε ο Α.Φ., αλλά και η περίπτωση του Νίκου Ρωμανού. Η ιστορία της αστικής δικαιοσύνης έχει πληθώρα τέτοιων παραδειγμάτων.

Βρίσκεσαι κρατούμενος πλέον 3 χρόνια, έχοντας περάσει το πρώτο διάστημα του εγκλεισμού σου στις Φυλακές Κορυδαλλού και το υπόλοιπο στις Φυλακές Μαλανδρινού. Σε αυτό το διάστημα έχει ψηφιστεί και εφαρμοστεί ο νέος ποινικός και σωφρονιστικός κώδικας. Πώς αποτυπώνεται στο σήμερα η κατάσταση αυτή εντός των τειχών;

Πέρα από τον ίδιο τον εγκλεισμό, η ζωή εντός των τειχών εμπεριέχει κι άλλες δυσκολίες. Πράγματα τα οποία τα θεωρούμε αυτονόητα γενικώς, σε πολλά σωφρονιστικά καταστήματα μπορεί να μην υπάρχουν π.χ. φούρνοι, πλυντήριο, πρόσβαση σε νερό, ενώ υπάρχουν συχνές διακοπές ρεύματος, απαγόρευση σόμπας λόγω κακού δικτύου ηλεκτροδότησης, φαγητό κλπ. Ιδιαίτερα πλέον με τις αλλαγές του ποινικού και σωφρονιστικού κώδικα, υπάρχει αύξηση στον αριθμό των κρατουμένων λόγω της αυστηροποίησης των ποινών, που επιφέρει την αύξηση της εκτίσιμης ποινής. Έχουμε φτάσει σε μια πραγματικότητα όπου κόσμος μπαίνει στη φυλακή για πλημμελήματα, καθώς και μετανάστες για χαρτιά. Οι συνέπειες είναι τραγικές για τον έγκλειστο πληθυσμό, με την πληρότητα των φυλακών να ξεπερνά το 120%. Οι χώροι και οι υποδομές δεν επαρκούν για το πλήθος των κρατουμένων. Έτσι, στοιβάζονται περισσότεροι κρατούμενοι ανά κελί, πολλοί περισσότεροι από τα κρεβάτια που παρέχονται, με αποτέλεσμα να κοιμούνται στο πάτωμα, ενώ μέχρι και η πρόσβαση στην επικοινωνία περιορίζεται, γιατί δεν επαρκούν οι υποδομές για όλους τους κρατούμενους. Συνολικά, η καθημερινότητα εντός των τειχών υποβαθμίζεται όλο και περισσότερο σε όλα τα επίπεδα.

Βιασμός και Πόλεμος: νομοτέλειες και επιλογές

Γράφει ο Σωτήρης Λ.

Τον Ιανουάριο του 1995, στην επάνω σκηνή του θεάτρου Royal Court, ανεβαίνει το έργο μιας άγνωστης έως τότε νεαρής κοπέλας. Είναι το «Blasted» της Σάρα Κέιν. Το έργο μάς μεταφέρει στο δωμάτιο ενός πολυτελούς ξενοδοχείου, όπου ο Ίαν, ένας ρατσιστής, μέθυσος και αθυρόστομος μεσήλικας, έχοντας μαζί του ένα περίστροφο, προσπαθεί να αποπλανήσει την 22χρονη Κέιτ, μια αθώα, απλοϊκή νεαρή κοπέλα. Η Κέιτ είναι μπερδεμένη. Ο Ίαν την πιέζει και, εν τέλει, την εξαναγκάζει να κοιμηθεί μαζί του. Όμως, την επόμενη ημέρα, ένας στρατιώτης μπαίνει μέσα στο δωμάτιο και, με την απειλή του όπλου, βιάζει τον Ίαν, ενώ η Κέιτ καταφέρνει να ξεφύγει. Από τον στρατιώτη μαθαίνουμε και για άλλους βιασμούς που συμβαίνουν εναντίον άμαχων γυναικών, ενώ μία βόμβα σκάει μέσα στο δωμάτιο και το μετατρέπει σε ερείπιο. Μέσα στον φόβο και την αναταραχή, ο στρατιώτης ρουφά τα μάτια του βιασμένου Ίαν. Στη συνέχεια αυτοκτονεί, ενώ η Κέιτ επιστρέφει στο δωμάτιο με ένα μωρό. Το μωρό πεθαίνει και η Κέιτ το θάβει. Στη συνέχεια ξαναφεύγει για να βρει φαγητό και αφήνει τον πεινασμένο και τυφλό Ίαν μόνο του. Ο Ίαν ξεθάβει και τρώει το μωρό, ενώ η Κέιτ φέρνει φαγητό, το οποίο μοιράζεται με τον Ίαν. Αυτός την ευχαριστεί και το έργο τελειώνει.

Το έργο δημιουργεί σάλο. Οι σκηνές πρωκτικού βιασμού, κανιβαλισμού και άλλων μορφών βαρβαρότητας δημιούργησαν ένα από τα μεγαλύτερα θεατρικά σκάνδαλα στο Λονδίνο της εποχής. Κι όμως. Τις μέρες που παίζεται το έργο, στα δελτία ειδήσεων φτάνουν εικόνες από τον πόλεμο στη Βοσνία. Σε εκείνον τον πόλεμο, έως 50.000 γυναίκες βιάστηκαν, κυρίως από τις σερβικές δυνάμεις. Η Κέιν δηλώνει: «Η λογική έκβαση που παράγει κάθε μεμονωμένος βιασμός είναι οι εκατοντάδες χιλιάδες βιασμοί στον πόλεμο· η μόνη λογική συμπεριφορά που η κοινωνία περιμένει από τους άνδρες είναι, σήμερα, ο πόλεμος».

Πριν από λίγους μήνες, περισσότερο σαν πολεμική ιαχή, η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, επικεφαλής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανακοίνωσε το σχέδιο ReArm Europe, μια τερατώδη οικονομική επένδυση 800 δισεκατομμυρίων ευρώ για τον επανεξοπλισμό της Ευρώπης. Ήδη η γερμανική βιομηχανία, της οποίας οι εξοπλισμοί αιματοκύλισαν δύο φορές τον πλανήτη, στραγγαλισμένη από τον διεθνή ανταγωνισμό, μετατρέπει τα εργοστάσιά της σε πολεμικές μηχανές.

Σε όλη τη Δύση, ένας πυρετώδης ρυθμός πολεμικής προετοιμασίας κυριαρχεί. Στην Ολλανδία, η κυβέρνηση ανακοίνωσε πρόσφατα στους πολίτες πως πρέπει να έχουν στα σπίτια τους προμήθειες για τρεις ημέρες και βασικά κιτ επιβίωσης για την περίπτωση πολέμου. Παράλληλα, οι νομοθεσίες αλλάζουν, επιβάλλοντας σταδιακά την υποχρεωτική στρατιωτική θητεία.

Φαίνεται σαν η Δύση να μην έχει πια άλλη επιλογή από τον πόλεμο. Αφού για πέντε και πλέον αιώνες ξεζούμισε όλο τον ζωτικό πλούτο του πλανήτη μέσω της αποικιοκρατίας, αφού κατέστρεψε

τον κόσμο με δύο παγκόσμιους πολέμους, στη μανιώδη προσπάθεια της βιομηχανίας της για νέες αγορές και πλουτοπαραγωγικούς πόρους, αφού επινόησε κάθε τεχνική παράταση της κερδοφορίας του κεφαλαίου μέσω πιστωτικής επέκτασης, χρεώνοντας τις μελλοντικές γενιές με υποτιθέμενα κέρδη που εισέπραττε στο παρόν, αφού κορόιδεψε συστηματικά τις εργαζόμενες τάξεις της ότι από τη μανιώδη κερδοφορία των μονοπωλίων της θα κέρδιζαν και αυτές, έφτασε πια στο σημείο όπου το κοινωνικό της συμβόλαιο έχει σπάσει.

Από τις ΗΠΑ έως την Ελλάδα, και από τη Σκανδιναβία έως τη Μάλτα, οι εργαζόμενοι έχουν πια συνειδητοποιήσει πως ο εκθετικά αυξανόμενος τεχνικός πλούτος δεν εγγυάται τίποτα για αυτούς· πως οι ζωές τους θα είναι χειρότερες, η εργασία τους πιο εντατική και πιο εκτεταμένη, και η πρόσβασή τους στα αγαθά πιο περιορισμένη από εκείνη των γονιών τους. Οι δυτικές ελίτ γνωρίζουν πως το κοινωνικό συμβόλαιο έχει χαθεί και δεν έχουν πια τι να κάνουν γι' αυτό.

Σήμερα δεν έχουν άλλη επιλογή. Ο Τρίτος Κόσμος, που για αιώνες λεηλατούσαν, περνά σταδιακά στα χέρια νέων αναδυόμενων δυνάμεων, ενώ η θέση τους στον διεθνή ανταγωνισμό κλονίζεται από την αλματώδη τεχνική ανάπτυξη των ασιατικών γιγάντων. Σχεδόν όλα τα τεχνικά τους προϊόντα, από τα αυτοκίνητα μέχρι τους μικροεπεξεργαστές, που κάποτε εξασφάλιζαν την ευημερία τους μέσω οικονομιών έντασης κεφαλαίου, έχουν ξεπεραστεί.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι δυτικές ελίτ δεν έχουν άλλη επιλογή από τον πόλεμο. Ο κυνισμός του Τραμπ, απέναντι στον οποίο οι Ευρωπαίοι υποδύονται τις μωρές παρθένες, δεν είναι τίποτε παραπάνω από την αποκάλυψη του τρόπου με τον οποίο εδώ και αιώνες σκέφτονται και δρουν — απλώς δεν το λένε — ή, με την χαρακτηριστική φράση του Μίλερ, το στριπτιζ του ουμανισμού ξεγυμνώνει την αιματηρή ρίζα του πολιτισμού.

Μπροστά στον πόλεμο, οι κοινωνίες τους πρέπει να προετοιμαστούν· πρέπει να τον αποδεχτούν. Στις παραμονές του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, ο τότε υπουργός Εξωτερικών της Μεγάλης Βρετανίας είχε αναρωτηθεί: «Πώς, σε μια δημοκρατία, πείθονται οι πολίτες να πάνε σε πόλεμο;»

Επιστρατεύοντας τον εθνικισμό, τη δημιουργία φανταστικών εχθρών του έθνους, θεωρίες συνωμοσίας, τσακίζοντας συστηματικά τα αντιπολεμικά και διεθνιστικά κινήματα, οι δυτικές ελίτ θυσίασαν πενήντα εκατομμύρια ανθρώπους για τα καπρίτσια μιας χούφτας αδηφάγων βιομηχάνων. Ήταν τα ίδια παράσιτα που, είκοσι χρόνια αργότερα, φοβούμενα πως οι λαϊκές εξεγέρσεις που έφερναν η φτώχεια και η εξαθλίωση του προλεταριάτου θα οδηγούσαν σε σοσιαλιστικές επαναστάσεις, έδωσαν την εξουσία στον Χίτλερ για να θυσιάσει άλλα ογδόντα εκατομμύρια ανθρώπους. Ήταν τα ίδια παράσιτα που, λίγο πριν πέσει το Ράιχ, έβγαλαν τα κεφάλαιά τους στο εξωτερικό για να επιστρέψουν λίγο αργότερα και να ξα-

ναχτίσουν τις μηχανές παραγωγής του. Είναι τα ίδια παράσιτα που σήμερα αποσυναρμολογούν τις μηχανές παραγωγής αυτοκινήτων, επειδή τα δικά τους έγιναν πιο ακριβά από τα κινεζικά, και τις μετατρέπουν σε αλυσίδες παραγωγής τεθωρακισμένων.

Τα 800 δισεκατομμύρια της Ούρσουλα, δίπλα στο 1,5 τρισεκατομμύριο του Τραμπ, αποτελούν ένα πρότζεκτ πολεμικής προετοιμασίας. Τα ερευνητικά προγράμματα εγκαταλείπουν ταχύτατα τους στόχους της πράσινης μετάβασης και της αστικής βιωσιμότητας και προσανατολίζονται αποκλειστικά στην άμυνα: αυτόνομα συστήματα, ραντάρ, όπλα, όπλα, όπλα. Ένα νέο, υπερδιογκωμένο στρατιωτικοβιομηχανικό πλέγμα, που για δεκαετίες καθόριζε την πολιτική των ΗΠΑ, δημιουργείται και στην Ευρώπη.

Την ίδια ώρα, τα ρατσιστικά, σοβινιστικά και φασιστικά κόμματα σαρώνουν την ήπειρο. Οι μισές και πλέον κυβερνήσεις της Ευρώπης αποτελούνται είτε από τέτοια μορφώματα είτε συμμετέχουν σε αυτά.

Απέναντι σε αυτό το εφιαλτικά αναδυόμενο σκηνικό υπάρχει ελπίδα;

Αν για το κεφάλαιο ο πόλεμος είναι νομοτέλεια, για την εργατική τάξη και την κοινωνία είναι, αντίθετα, επιλογή.

“ Τα σύγχρονα διεθνιστικά και αντιπολεμικά κινήματα, όσο τσακισμένα και μειοψηφικά κι αν είναι, πρέπει να ορθώσουν ανάστημα. ”

Πρέπει να εξηγήσουν πως όσοι μιλούν για επανεξοπλισμό στο όνομα της ειρήνης θυμίζουν τον Χίτλερ και τον Μουσολίνι. Πρέπει να εξηγήσουν, σε κοινωνίες που έχουν πια περάσει ογδόντα χρόνια από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και έχουν ξεχάσει, πως ο πόλεμος δεν έχει τίποτα το ηρωικό. Ο πόλεμος στην Ουκρανία, άλλωστε, όπως και αυτός στη Συρία, αποδεικνύουν πως όσοι ονειρεύονται κεραυνοβόλες νίκες με στρατηγικά χτυπήματα, «έξυπνα» όπλα και «χειρουργικές» επεμβάσεις, είναι βαθιά νυχτωμένοι. Οι πόλεμοι της νέας εποχής, παρά τις περί του αντιθέτου διαβεβαιώσεις των «ειδικών», είναι ακρόντως παραδοσιακοί. Σημαίνουν: ισοπεδωμένες πόλεις, εκατομμύρια πρόσφυγες, μαζικό θάνατο και ολοκληρωτική καταστροφή.

Απέναντι στη νομοτέλεια του καπιταλισμού και της εξουσίας, η κοινωνία πρέπει να κάνει επιλογή. Και αυτόν τον αγώνα, όσο τραγικά λίγοι κι αν είμαστε, αξίζει να τον δώσουμε.

Τον Φεβρουάριο του 1999, τέσσερα χρόνια μόλις μετά το ανέβασμα του πρώτου της έργου, η Σάρα Κέιν θα αυτοκτονήσει, μην μπορώντας να αντέξει αυτόν τον κόσμο. Ήταν μόλις 28 ετών. Η πράξη της και το έργο της είναι προμήνυμα κινδύνου. Σήμερα μοιάζει σαν να μας λέει: ο πόλεμος δεν έχει τίποτα το ηρωικό· πόλεμος σημαίνει βιασμός, κανιβαλισμός, θάνατοι παιδιών.

Ας την ακούσουμε.

Χιλή: Πως εξηγείται η μετάβαση από το «για να ζούμε καλύτερα» του αριστερού προοδευτισμού στην άνοδο της ακροδεξιάς;

Pensamiento & Batalla (Σκέψη & Μάχη)

Στην περιοχή της Χιλής, μετά την έκρηξη της εξέγερσης του Οκτώβρη του 2019, που κλόνησε την κυβέρνηση του Σεμπαστιάν Πινιέρα και ανέπτυξε σημαντικά επίπεδα προλεταριακής αυτοοργάνωσης, αλλά που εν τέλει καναλιζαρίστηκε σε δημοκρατικές ράγες από τα πολιτικά κόμματα όλων των αποχρώσεων, τα οποία συμφώνησαν να υπογράψουν τη «Συμφωνία για την Κοινωνική Ειρήνη και το Νέο Σύνταγμα», είχαμε τη δική μας εκδοχή της «ελπίδας που έρχεται» του ΣΥΡΙΖΑ: την κυβέρνηση του προοδευτικού αριστερού συνασπισμού *Apruebo-Dignidad*¹, η οποία, με το σύνθημα «για να ζούμε καλύτερα», έφερε στη διαχείριση του κράτους τον Γκαμπριέλ Μπόριτς.

Η κυβέρνηση Μπόριτς και ο προοδευτισμός

Ο Μπόριτς κέρδισε τις εκλογές κινητοποιώντας τις δημοκρατικές δυνάμεις, στις οποίες προστέθηκαν για πρώτη φορά πολιτικοί χώροι και εξωκοινοβουλευτικές οργανώσεις, είτε από φόβο για τον Καστ είτε από πεποίθηση υπέρ του σχεδίου του *Frente Amplio*. ωστόσο, αυτό το τμήμα του εκλογικού σώματος δεν αντιστοιχούσε κατ' ανάγκη στο σύνολο του προλεταριάτου που είχε βρεθεί στους δρόμους. Η κατευναστική διαχείριση του κοινωνικού ανταγωνισμού στήθηκε πάνω στη δημοκρατική υπόσχεση για καλύτερες συνθήκες ζωής, περιορίζοντας τα πιο ριζοσπαστικά αιτήματα· όμως, όπως θα γινόταν πιο φανερό κατά τη διαδικασία σύνταξης του νέου συντάγματος, το σχέδιο αφορούσε περισσότερο τη διεύρυνση της ιδιότητας του «υποκειμένου δικαίου» ώστε να συμπεριλάβει «μειονότητες», παρά δομικές αλλαγές στο επίπεδο των ταξικών σχέσεων. Η κυβέρνηση πόνταρε τα πάντα στη «Συντακτική Συνέλευση», που υποτίθεται ότι θα έθετε τις βάσεις για όλες τις προγραμματισμένες αλλαγές, και τελικά απέτυχε παταγωδώς στο τελικό δημοψήφισμα. Πολλά κοινωνικά κινήματα ενσωματώθηκαν στο κράτος και οι αγωνιστές/τριές τους μετατράπηκαν σε κρατικούς/ές λειτουργούς, κάτι που ήταν ιδιαίτερα εμφανές στο πεδίο του αγώνα για τη στέγη και στον φεμινιστικό χώρο. Έπειτα, η προοδευτική κυβέρνηση αφιερώθηκε απλώς στη διαχείριση των συμφερόντων του κεφαλαίου, χωρίς κανένα πρόσχημα.

Έτσι, δεν υλοποιήθηκαν οι υποσχέσεις για δομικές μεταρρυθμίσεις: «σώθηκαν» οι ISAPRES², δεν άλλαξε τίποτα ουσιαστικό στο σύστημα συντάξεων, διατηρήθηκε καθ' όλη τη διάρκεια της κυβέρνησης η κατάσταση εξαίρεσης στη ζώνη

των Μαπούτσε -με ανάπτυξη στρατού-, με επίπεδα καταστολής που δεν έχουν τίποτα να ζηλέψουν από τη Δικτατορία, υπήρξαν αυξήσεις τιμών σε πολλές βασικές υπηρεσίες κ.ο.κ.

Η κυβέρνηση εφάρμοσε ένα πρωτοφανές για τη χιλιανή περιοχή πακέτο κατασταλτικών μέτρων, όπου τροποποιούνται ορισμένοι νόμοι ή δημιουργούνται νέοι που προβλέπουν πραγματικές ποινές φυλάκισης. Μεταξύ αυτών ξεχωρίζουν: ο νέος αντιτρομοκρατικός νόμος (N° 21.732), ο νόμος κατά των οδοφραγμάτων και κατά της κουκούλας (N° 21.208), ο νόμος για τις κρίσιμες υποδομές (N° 21.542), ο νόμος κατά των καταλήψεων γης/χώρων (N° 21.633), ο νόμος «εύκολης σκανδάλης» (N° 21.560) κ.ά.³ Με αυτόν τον τρόπο, η αριστερά του κεφαλαίου αποκατέστησε τη νομιμοποίηση των κατασταλτικών δυνάμεων, διοχετεύοντάς τους τεράστιους οικονομικούς πόρους, απενεργοποίησε τα κοινωνικά κινήματα, κατέστειλε χωρίς οίκτο τα ανταγωνιστικά υποκείμενα που, παρότι απομονωμένα, συνέχισαν να αγωνίζονται (Μαπούτσε, αναρχικοί και ακροαριστεροί, αγωνιστές μαθητές δευτεροβάθμιας, καταλήψεις γης κ.ά.). Αξίζει να σημειωθεί ότι τόσο ριζοσπαστικά κατασταλτικά μέτρα η δεξιά δεν τόλμωσε ποτέ να τα εφαρμόσει, από φόβο για την πιθανή προλεταριακή απάντηση.

Η ολοκληρωτική αποτυχία της προοδευτικής αριστεράς ήταν η ανικανότητά της να δώσει μια συγκεκριμένη απάντηση στις επείγουσες υλικές ανάγκες του προλεταριάτου, εστιάζοντας σε πολιτικές ταυτότητας συνδεδεμένες με τις μεσαίες επαγγελματικές και αστικές τάξεις, τη σταθερότερη βάση στήριξής της. Σε αυτό προστέθηκαν η οικονομική στασιμότητα, το μεγάλο μεταναστευτικό κύμα που έφτασε στη χώρα και η αδυναμία της επίσημης αγοράς εργασίας να το εντάξει -κυρίως από τη Βενεζουέλα- καθώς και μια αρχική εμφάνιση του οργανωμένου εγκλήματος, που αναμφίβολα μεγενθύνεται από τα ΜΜΕ και τη δεξιά, οι οποίοι μιλούν για μια υποτιθέμενη «κρίση ασφάλειας»⁴.

Αυτό το τοπίο δημιούργησε πλατιά απογοήτευση, διάψευση, αποθάρρυνση και αίσθημα ήττας στα λαϊκά στρώματα που της έδωσαν την εμπιστοσύνη τους, παρότι, αντικειμενικά, η εκλογική της βάση έχει παραμείνει σχετικά σταθερή - αλλά έχει πληγεί καθοριστικά από τότε που ισχύει η υποχρεωτική ψήφος.

³ Το αναρχικό συλλογικό σχήμα «Asamblea Libertaria Cordillera» από το Σαντιάγο πραγματοποίησε την ακόλουθη έρευνα σχετικά με αυτό το θέμα: <https://drive.google.com/file/d/1wydSw9O6ueo6711YxUaq4ORmOEOnWTew/view>

⁴ Σύμφωνα με τις στατιστικές, μόνο το 1% των θανάτων στη χώρα έχει ως αιτία θανάτου τις «ανθρωποκτονίες και το οργανωμένο έγκλημα», όμως η κάλυψή τους από τα ΜΜΕ καταλαμβάνει το 70% της προβολής. Στη Χιλή πεθαίνουν περισσότεροι άνθρωποι από αυτοκτονίες, λόγω της γενικευμένης δυσφορίας που προκαλεί η ασφυκτική καθημερινή ζωή κάτω από τον καπιταλισμό, αλλά γι' αυτό δεν μιλά κανείς.

Προεδρικές εκλογές 2025: μια καρικατούρα πόλωσης ανάμεσα σε «φασισμό» και «κομμουνισμό»

Στις τελευταίες προεδρικές εκλογές υπήρξε μια ψεύτικη πόλωση γύρω από εξευτελισμένες καρικατούρες του «φασισμού» (Ρεπουμπλικάνοι) και του «κομμουνισμού» (Κομμουνιστικό Κόμμα). Με τόσο υπερβολικά συνθήματα όπως ότι κινδύνευε η «δημοκρατία», ενώ ο Καστ δεν εκπροσωπεί τίποτε περισσότερο από μια νέα νεοφιλελεύθερη, συντηρητική και καθολική κυβέρνηση -που δεν έχει τίποτα το λαϊκιστικό- και έναν υποτιθέμενο τρόπο που δήθεν θα επέβαλαν ο «πολιτισμικός μαρξισμός», η «ιδεολογία του φύλου» και η «τρομοκρατία» σε περίπτωση νίκης της Ζανέτ Χάρα, όταν το ΚΚ δεν εκπροσωπεί παρά έναν χλιαρό σοσιαλδημοκρατικό πόλο⁵. Και οι δύο επιλογές αντιπροσώπευαν διαφορετικές στρατηγικές διακυβέρνησης, όμως και οι δύο ήταν πάντοτε απόλυτα εξυπηρετικές στην κυριαρχία του κεφαλαίου, ενώ ταυτόχρονα και οι δύο χρειάζονταν να παράγουν σταθερότητα για να εγγυηθούν τη συσσώρευση, σε πλήρη αντίθεση με τον κοινωνικό ανταγωνισμό. Αυτή τη φορά, ο εκβιασμός του «αντιφασισμού» για να ψηφιστεί το μικρότερο κακό δεν έπιασε, και η θεσμική αριστερά πτήθηκε, χωρίς περιθώριο αμφισβήτησης, στις κάλπες.

Στον πρώτο γύρο των προεδρικών, η δεξιά με τέσσερις διαφορετικές υποψηφιότητες πήρε το 70,03% των ψήφων: Καστ⁶ 23,92%, Παρίσι⁷ 19,71%, Κάιζερ⁸ 13,94%, Ματέι⁹ 12,46%. Σαφώς, σε αντίθεση με την προηγούμενη προεδρική εκλογή, καθοριστικό ρόλο έπαιξε -και πρέπει να τονιστεί- η επιβολή της υποχρεωτικής ψήφου με πρόστιμο από \$35.000 έως \$105.000¹⁰, κάτι που συμφωνήθηκε οριζόντια, χωρίς καμία αμφισβήτηση, από ολόκληρο το κομματικό σύστημα. Αναμφίβολα, η εργατική τάξη, δυστυχώς, παρassύρθηκε μαζικά από λαϊκιστικές και ριζο-

⁵ Στη Χιλή υπάρχει επίσης ένα σταλινικό κόμμα, το Κομμουνιστικό Κόμμα Δράση Προλεταριακή (Partido Comunista Acción Proletaria - PC-AP), του οποίου ο προεδρικός υποψήφιος Εδουάρδο Αρτές έλαβε στον πρώτο γύρο 0,66% (86.041 ψήφους). Με ορισμένες «ερυθροκαφετί» (rojipardistas) θέσεις, περιλαμβάνει διασυνδέσεις με λαϊκιστικές εθνικιστικές ομάδες αμφίβολης προέλευσης, όπως το «Círculo Patriótico Chile», που είναι υπεύθυνες για τη διάδοση κειμένων του Ρώσου εθνικομπολσεβίκου Αλεξάντρ Ντούγκιν.

⁶ Υποψήφιος του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος της Χιλής, νεοφιλελεύθερου, συντηρητικού και καθολικού χαρακτήρα.

⁷ Υποψήφιος του Κόμματος του Λαού (Partido de la Gente - PDG), λαϊκιστικού χαρακτήρα, προσανατολισμένου προς τις μεσαίες τάξεις, που αυτοπροσδιορίζεται ως «ούτε αριστερά, ούτε δεξιά», σε συντονισμό με τον μεταφασισμό.

⁸ Υποψήφιος του Εθνικού Ελευθεριακού Κόμματος (Partido Nacional Libertario), αναρχοκαπιταλιστικού και ακροδεξιού χαρακτήρα, αντιφεμινιστής, σε μεγάλη σύμπτωση με τις θέσεις του Αργεντινικού Χαβιέρ Μιλέι.

⁹ Υποψήφια του συνασπισμού της παραδοσιακής δεξιάς «Chile Grande y Unido» (Renovación Nacional - RN, Unión Demócrata Independiente - UDI, Enópoli και Demócratas).

¹⁰ Περίπου από 35 έως 105 ευρώ. Στη Χιλή ο κατώτατος μισθός είναι περίπου 530 ευρώ. Αν κάποιος δεν πληρώσει το πρόστιμο, τίθεται υπό ένταλμα σύλληψης από την αστυνομία.

¹ Ήταν ένας χιλιανός πολιτικός συνασπισμός της αριστεράς, που έως το 2023 συγκέντρωνε τα κόμματα του Frente Amplio (FA) και του Chile Digno, συμπεριλαμβανομένου του Κομμουνιστικού Κόμματος (PC). Στη συνέχεια, ήδη ως κυβέρνηση, η συμμαχία διευρύνθηκε προς προοδευτικούς χώρους και κόμματα που είχαν υπάρξει μέρος της παλιάς Concertación και της Nueva Mayoría, τους οποίους, κατά τη δημιουργία του, το FA κατηγορούσε έντονα.

² Ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες υγείας που βρέθηκαν στα πρόθυρα της χρεοκοπίας.

σπαστικές δεξιές επιλογές, που τοποθετούνται δεξιότερα από την παραδοσιακή δεξιά, καθώς υποσχέθηκαν άμεση βελτίωση των συνθηκών ζωής της: Κάιζερ, Καστ, Παρίσι.

Με αυτόν τον τρόπο, η καταστροφή της αριστεράς του κεφαλαίου ενίσχυσε την ακροδεξιά, οδηγώντας στον δεύτερο γύρο στο Παλάτι της Λα Μονέδα τον Χοσέ Αντόνιο Καστ, που πέτυχε άνετη νίκη με 58,16% των ψήφων¹¹.

Η μελλοντική κυβέρνηση του Χοσέ Αντόνιο Καστ

Ο Καστ εκπροσωπεί στη χιλιανή περιοχή τη διεθνή τάση -και στο νότιο ημισφαίριο- ανόδου κυβερνήσεων με έντονα συντηρητικό και αυταρχικό χαρακτήρα, ανεξάρτητα από τις προγραμματικές και ιδεολογικές διαφορές που υπάρχουν μεταξύ τους. Η Χιλή δε θα ήταν εξαίρεση.

Παρότι ο λόγος του μετριάστηκε κατά την προεκλογική καμπάνια, είναι βέβαιο ότι θα εφαρμόσουν μέτρα «αναδιάρθρωσης» που σε καμία περίπτωση δε θα ωφελήσουν την εργατική τάξη. Αυτό που δεν είναι ξεκάθαρο είναι πόσο βαθιές θα είναι αυτές οι αντιμεταρρυθμίσεις και σε ποιον βαθμό ο Καστ θα ελιχθεί για να διατηρήσει την οικονομική σταθερότητα και την κοινωνική ειρήνη, τόσο αναγκαίες για την καλή λειτουργία των επιχειρήσεων, πέρα από την ωμή και σκληρή καταστολή.

Υπάρχει προφανώς μια αλλαγή στη συλλογική υποκειμενικότητα που θα αποθρασύνει τους πιο ριζοσπαστικούς τομείς του αντιδραστικού πόλου να δρουν στους δρόμους με ατιμωρησία. Αν, με τους πολυάριθμους κατασταλτικούς νόμους που ψήφισε η κυβέρνηση της αριστεράς, η αστυνομία ήδη ένωθε ότι έχει την εξουσία να κάνει ό,τι θέλει χωρίς συνέπειες -«νόμος εύκολης σκανδάλης»- τώρα ούτε καν θα κρατάει τα προσχήματα, με ένα κράτος που τη στηρίζει άνευ όρων.

Ένα άλλο μεγάλο πρόβλημα που θα πρέπει να ξεπεραστεί, μπροστά στις αναπόφευκτες κοινωνικές κινητοποιήσεις που θα προκύψουν, είναι ο ρόλος που θα παίξουν μέσα τους οι πολιτικές δυνάμεις που έχασαν την κυβέρνηση: θα επιδιώξουν απελπισμένα να «ανακτήσουν τον χαμένο χρόνο» και ήδη καλούν σε επιστροφή στους δρόμους και στη βάση της στράτευσης, ώστε να χρησιμοποιήσουν, να ενσωματώσουν και να εργαλειοποιήσουν τους/τις εκμεταλλευόμενους/ες ως κρέας για κανόνια για τα μικροκομματικά τους συμφέροντα.

Και ο αυτόνομος και αναρχικός χώρος;

Δυστυχώς, ο αυτόνομος και αναρχικός χώρος είναι εντελώς κατακερματισμένος, διάσπαρτος και στριμωγμένος, την ίδια στιγμή που αποδείχτηκε ανίκανος να κεφαλαιοποιήσει τη δυσανεξία απέναντι στην κυβέρνηση Μπόριτς και την οργή ενός ολόένα και πιο επισφαλούς προλεταριάτου. Επιπλέον, η καταστολή χτύπησε πολύ σκληρά αυτόν τον χώρο στη διάρκεια της αριστε-

ρής κυβέρνησης. Η προώθηση της αλληλεγγύης από τα κάτω, της αυτοοργάνωσης και της αλληλοβοήθειας παραμένουν επείγοντα καθήκοντα, όπως και η διεκδίκηση της κληρονομιάς της εξέγερσης του Οκτώβρη, που αποτέλεσε μια πρακτική απόδειξη ότι μια άλλη μορφή ζωής είναι δυνατή έξω από τους θεσμούς του κεφαλαίου - και που η προοδευτική αριστερά φρόντισε να απαξιώσει, να αρνηθεί και να θάψει, τουλάχιστον σε επίπεδο λόγου.

Κατά τη γνώμη μας, χρειάζεται να σταματήσουμε με την επαναληπτική αδράνεια του να εστιάζουμε αποκλειστικά στη «σύγκρουση δρόμου» και στη βία -που σε πολλές περιπτώσεις είναι απλός φετιχισμός χωρίς περιεχόμενο-, να συζητήσουμε και να αντιπαρατεθούμε σοβαρά γύρω από τη στρατηγική, να παρέμβουμε στους κοινωνικούς αγώνες με καθαρές προτάσεις και να συγκροτήσουμε ένα αντικαπιταλιστικό κίνημα ικανό να σταθεί στο ύψος του ιστορικού μας χρόνου.

πανό ενάντια στη στρατιωτικοποίηση στο Wallmapu (περιοχή των Μαπούτσε).

μπλόκο αυτοάμυνας κατοίκων ενάντια στην έξωση από τη γειτονιά «17 de mayo». Τελικά εκκενώθηκε με βάση τον «νόμο κατά των καταλήψεων» (Ley antitomas), αφήνοντας τον κόσμο στο δρόμο.

νυχτερινή διαμαρτυρία σε περιφερειακή γειτονιά της πρωτεύουσας, με σκληρές συγκρούσεις με την αστυνομία.

υποστηρικτής του Καστ που πανηγυρίζει τη νίκη στις προεδρικές εκλογές κρατώντας φωτογραφία του δικτάτορα Αουγούστο Πινοτσέτ.

¹¹ Το εκλογικό σώμα που είχε δικαίωμα ψήφου ήταν 15.779.102 άτομα. Τα αποτελέσματα ήταν τα εξής: συνολικοί ψηφίσαντες 13.421.650 (συμμετοχή 85,06%), αποχή 14,94%, άκυρα 783.001 (5,83%), λευκά 165.355 (1,23%), Καστ 7.254.850 (58,16%), Χάρα 5.218.444 (41,84%).

Γη για λίγους ή ζωή για πολλούς; Μια ματιά στον μεγάλο αγώνα των αγροτών μέσα από τις συνεντεύξεις του Δημήτρη Τοπάλη, προέδρου του αγροτικού συλλόγου Ανάβρας, και του Παναγιώτη Κ., γεωπόνου

Ποιες είναι οι αιτίες που οδήγησαν στις φετινές μεγάλες κινητοποιήσεις των αγροτών;

Τα προβλήματα δεν είναι σημερινά, είναι χρόνια. Απλώς συσσωρεύτηκαν και, μαζί με το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ και τις πολύ χαμηλές τιμές που υπήρξαν φέτος σχεδόν στο σύνολο των αγροτικών προϊόντων, ήταν το φυτίλι που άναψε αυτή τη φωτιά για τις φετινές, μαζικές αγροτικές κινητοποιήσεις.

Ποια είναι τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα ο αγρότης στη Θεσσαλία;

Το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι το κόστος παραγωγής, το οποίο κάθε χρόνο ανεβαίνει κατά 10-12%. Αυτό, σε συνδυασμό με τις τιμές, οι οποίες τα τελευταία χρόνια, και μετά τον Daniel, είναι πάρα πολύ χαμηλές και δεν καλύπτουν το κόστος, αποτελεί τεράστιο ζήτημα.

Μετά είναι σίγουρα το ρεύμα, που από τότε που μπήκε στο χρηματιστήριο ενέργειας έχει εκτοξευθεί.

Και να μιλήσουμε και για τους κτηνοτρόφους. Η ευλογία των αιγοπροβάτων είναι ένα τεράστιο πρόβλημα. Μαζί είμαστε με τους κτηνοτρόφους, δεν είναι αγώνας μόνο των αγροτών, είναι και των κτηνοτρόφων. Η ευλογία έχει οδηγήσει στο ξεκλήρισμα πάνω από μισό εκατομμύριο πρόβατα και το βασικό είναι ότι πρέπει να γίνει εμβολιασμός.

Ποια είναι η κατάσταση σήμερα στον θεσσαλικό κάμπο; Πώς επηρέασαν οι πλημμύρες των προηγούμενων ετών;

Το ζήτημα με τις πλημμύρες ξεκίνησε από το 2021 με τον Ιανό, όχι όμως σε τόσο μεγάλη έκταση. Ο Ιανός χτύπησε κυρίως την πόλη της Καρδίτσας, ενώ ο Daniel επηρέασε το σύνολο του θεσσαλικού κάμπου.

Τα προβλήματα ήταν τεράστια. Δεν υπήρχε καλλιέργεια σε όλο τον κάμπο που να μην είχε πάθει ζημιά. Οι αποζημιώσεις που πήραν οι αγρότες ήταν πενιχρές και ακόμα και σήμερα υπάρχουν αγρότες που δεν έχουν πάρει αποζημιώσεις ούτε για φυτικό κεφάλαιο ούτε για εξοπλισμό.

Όλο αυτό είναι ένα οργανωμένο σχέδιο για να εκδιωχθεί ο μικρός, βιοπαλαιστής αγρότης από το επάγγελμα και να έρθουν μεγάλες εταιρείες. Εξάλλου, είδαμε και το περιβόητο σχέδιο των Ολλανδών που μας το πάσαραν εδώ. Αυτό που θέλουν είναι μεγάλες, καθετοποιημένες μονάδες που θα κάνουν την παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία.

Όλοι εμείς οι μικροί, με τα λίγα στρέμματα που παλεύουμε να τα βγάλουμε πέρα, θα εξαφανι-

στούμε σιγά σιγά και θα μας διώξουν, θέλοντας και μη. Αυτό που λέγανε πριν κάποια χρόνια, ότι θέλουν να ξεκληρίσουν τον αγροτικό κόσμο, το βλέπουμε πλέον από το 2023 και μετά να γίνεται με πολύ γρήγορο και πάρα πολύ βίαιο τρόπο.

Βλέπετε χωράφια που έμειναν ακαλλιέργητα ή άλλαξαν χέρια;

Να σας μιλήσω για το χωριό μου. Είμαστε γύρω στα 20-30 άτομα νέοι. Φέτος, χωράφια που είχαμε νοικιασμένα και τα καλλιεργούσαμε, τα έχουμε ξενοικιάσει και τα έχουμε παρατήσει.

Βλέπουμε και μεγαλύτερους, που είναι κοντά στη σύνταξη, να αφήνουν χωράφια ακαλλιέργητα, γιατί βλέπουν ότι πλέον δεν συμφέρει. Και στο σιτάρι, που τόσα χρόνια καλλιεργούσαμε, βλέπουμε ότι δεν βγαίνει ούτε ένα μεροκάματο.

Πλέον, όχι μόνο δεν βγαίνει μεροκάματο, αλλά μπαίνεις και μέσα. Οπότε λες καλύτερα να το παρατήσω και να ψάξω ένα μεροκάματο, παρά να παιδεύομαι και να μη βγάζω τίποτα.

Πώς αντιλαμβάνεστε και αντιμετωπίζετε την προσπάθεια καταστολής των αγώνων σας με αστυνομικούς φραγμούς, ξύλο και χημικά αλλά ακόμα και με διώξεις;

Η προσπάθεια καταστολής φάνηκε από την πρώτη μέρα. Προσπαθήσαμε και καταφέραμε σχεδόν σε όλα τα μπλόκα να ανέβουμε και να πατήσουμε εθνικό δρόμο ή κεντρική αρτηρία. Εκεί είδαμε τα μέτρα καταστολής. Κλούβες, MAT, χημικά.

Ο κόσμος, όμως, ήταν αποφασισμένος. Υπήρχε οργανωμένο σχέδιο. Ανεβήκαμε στον Ε-65, όπως και στα περισσότερα μπλόκα, ενώ στη Νίκαια τα μεγάλα μπλόκα έκλεισαν τους δρόμους.

Την καταστολή την βλέπουμε κάθε χρόνο. Πολλοί αγρότες έχουν δικογραφίες, είναι καταδικασμένοι από όλα αυτά τα χρόνια των αγρο-

τικών κινητοποιήσεων. Και βλέπουμε ότι και τώρα, που είμαστε 40 μέρες στον δρόμο, αυτό συνεχίζεται.

Ξεκίνησαν με κοινωνικό αυτοματισμό μέσα στις γιορτές, με εκτροπές αυτοκινήτων από παραδρόμους. Τώρα μας απειλούν με πρόστιμα. Χθες μάθαμε ότι έφεραν δεν ξέρω κι εγώ πόσες διμοιρίες από την Αθήνα στον θεσσαλικό κάμπο. Αναμένουμε να δούμε τι θα γίνει ενόψει του 48ωρου μπλακ άουτ που κάνουμε σήμερα και αύριο.

Ένα μήνυμα για τη συνέχεια του αγώνα

Είμαστε αποφασισμένοι να μείνουμε στον δρόμο όσο χρειαστεί. Πλέον δεν μας κρατάει τίποτα πίσω στα χωριά μας. Ξέρουμε ότι η άνοιξη έρχεται σιγά σιγά, αλλά κανένας δεν έχει όρεξη να ανέβει στο τρακτέρ και να πάει να καλλιεργήσει, γιατί ξέρει ότι δεν υπάρχει μέλλον. Μόνο ο οργανωμένος αγώνας, μόνο ο αγώνας στον δρόμο, ο ενωτικός αγώνας από όλο τον κόσμο, είναι αυτός που θα φέρει αποτέλεσμα. Πιστεύουμε ότι ο κόσμος έχει φτάσει στο χείλος του γκρεμού και θα μείνουμε στον δρόμο μέχρι να ικανοποιηθούν όλα τα αιτήματά μας. Δεν πρόκειται να φύγουμε.

Δημήτρης Τοπάλης, Πρόεδρος αγροτικού συλλόγου Ανάβρας

Ποιους πραγματικά εξυπηρετεί η αγροτική πολιτική του κράτους, του κεφαλαίου και της ΕΕ; Ποιος είναι ο ρόλος της ΚΑΠ; Βοηθάει τον μικρό αγρότη ή τον ωθεί σε εγκατάλειψη της γης;

Πρώτα από όλα να αναφέρουμε ότι η αγροτική πολιτική είναι ενιαία σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση και εφαρμόζεται μέσα στα όρια της ΚΑΠ. Ό,τι έχει συμφωνηθεί κεντρικά στον πυρήνα της ΕΕ εφαρμόζεται απαρέγκλιτα, με πολύ μικρές δυνατότητες για κάθε μέλος της ΕΕ να πάρει μέτρα εθνικής στήριξης αγροτικών προϊόντων και παραγωγών. Η ΚΑΠ είναι μία από τις πρώτες συμφωνίες ολοκλήρωσης της ΕΟΚ (ΕΕ σήμερα) και μία από τις σημαντικότερες. Η αγροτική πολιτική είναι σχεδιασμένη και υλοποιείται ώστε να εξυπηρετεί τα συμφέροντα των μεγάλων εταιρειών του αγροδιατροφικού τομέα. Δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα για τον ελληνικό χώρο είναι τα παρακάτω:

- Σκληρό σιτάρι: Στην Ελλάδα επιδοτείται η παραγωγή του σκληρού σιταριού (κυρίως για την παραγωγή ζυμαρικών) και όχι η παραγωγή του μαλακού σιταριού (κυρίως για παραγωγή ψωμιού), που έχει ανάγκη η χώρα μας και είμαστε ελλειμματικοί, ώστε να έχουμε το δικό μας ψωμί (φτηνά και ποιοτικά). Ο κύριος λόγος που γίνεται αυτό είναι γιατί χρειάζεται φτηνή πρώτη ύλη η ιταλική βιομηχανία ζυμαρικών.

- Ζάχαρη: Μέχρι το 2010 στην Ελλάδα καλλιεργούνταν περίπου 400.000 στρέμματα με τεύτλα και λειτουργούσαν τουλάχιστον 4 μεγάλα εργοστάσια ζάχαρης. Επειδή αποφάσισαν να υποστηρίξουν τη μεγάλη βιομηχανία ζάχαρης της Γερμανίας, πλέον στην Ελλάδα δεν καλλιεργούνται ούτε 40.000 στρέμματα τεύτλα και έχουν κλείσει και πουληθεί όλα τα εργοστάσια ζάχαρης στη χώρα και πλέον όλη η ζάχαρη που καταναλώνουμε είναι εισαγωγής.

Πώς ευνοούνται οι μεγάλες επιχειρήσεις σε βάρος των μικρών αγροτών;

Οι εξελίξεις στον αγροτικό τομέα κάνουν φανερό ότι η πολιτική της ΚΑΠ που εφαρμόζεται, εκτός ότι εξυπηρετεί τις μεγάλες επιχειρήσεις, οδηγεί και τους μικρομεσαίους αγρότες στην ανεργία. Ο αριθμός των αγροτικών εκμεταλλεύσεων έχει ήδη μειωθεί δραματικά, από 834 χιλ. το 2005 σε 486 χιλ. το 2023 – σχεδόν οι μισές – και συνεχίζουν να μειώνονται. Οι τελευταίες αποφάσεις που διαρρέουν από την ΕΕ αναφέρουν ότι ένα τεράστιο ποσό των 100 δις θα κοπεί από την ΚΑΠ (η χρηματοδότηση της οποίας βαίνει μειούμενη τα τελευταία χρόνια) και θα οδηγηθεί στην πολεμική βιομηχανία. Αυτό από μόνο του είναι σήμα κινδύνου και για τις εναπομείνουσες μικρομεσαίες αγροτικές επιχειρήσεις αλλά και συναγερμός για τις μεγάλες του χώρου που υπάρχουν στην ελληνική επικράτεια. Γίνεται πλέον ξεκάθαρο ότι εάν εφαρμοστεί αυτή η πολιτική δεν θα υπάρχει μικρομεσαίος αγρότης και η αγροτική εκμετάλλευση όπως την ξέραμε θα πεθάνει. Η βίαιη εισαγωγή της ολλανδικής εταιρείας που σχεδίασε το master plan της αποκατάστασης μετά την πλημμύρα του Daniel δεν αφήνει κανένα περιθώριο για παρερμηνείες, μιας και βάζει όλη την παραγωγική γη της πεδιάδας της Θεσσαλίας στα επιχειρηματικά σχέδια των μεγάλων αγροδιατροφικών ομίλων. Η δε συμφωνία της MERCOSUR είναι συμπληρωματικό κομμάτι

στο παζλ των αποφάσεων που έχουν παρθεί, μιας και θα εισάγουμε πάμφθυνα κατώτερης ποιότητας τρόφιμα και αγροτικά προϊόντα από τη Λατινική Αμερική, για να εξάγουμε μηχανήματα. Φανταστείτε τι σημαίνει αυτό για τους δικούς μας αγρότες.

Πώς η συγκέντρωση της γης στα χέρια λίγων επηρεάζει τις αγροτικές περιοχές;

Η συγκέντρωση των μικρών εκμεταλλεύσεων στα χέρια των μεγάλων επιχειρήσεων του αγροτικού χώρου ήδη συντελείται. Μία βόλτα στα χωριά του θεσσαλικού κάμπου θα πείσει και τον πιο δύσπιστο. Ερημοποίηση και εγκατάλειψη εμφανίζονται εκεί που προηγουμένως υπήρχαν σχολεία και καφενεία γεμάτα κόσμο. Πλέον οι αγρότες εγκαταλείπουν τη γη τους και αναζητούν εργασία σε μεγάλα αστικά κέντρα με χειρότερους όρους αμοιβής και διαβίωσης. Η γη (το χώμα), που είναι το πολυτιμότερο αγαθό όλου του πλανήτη, μιας και σε αυτό βασίζεται όλη η εξέλιξη των έμβιων όντων, αφήνεται στα χέρια της άγριας εκμετάλλευσης και υποβάθμισης των επιχειρηματικών ομίλων και των κερδών τους.

Πώς αντιμετωπίζει η κυβέρνηση τις αγροτικές κινητοποιήσεις;

Η κυβέρνηση είναι πρώτα από όλα πολύ στριμωγμένη από τις φετινές κινητοποιήσεις των αγροτών, που πρώτη φορά μετά από πολλά χρόνια έχουν πολύ μεγάλη μαζικότητα και μαχητικότητα. Πιστή στις αποφάσεις που παίρνονται και με τη δική της σύμφωνη γνώμη σε επίπεδο της ΕΕ, δεν έχει καμία διάθεση να ικανοποιήσει κανένα από τα αιτήματα των αγροτών. Οι αρχικές βίαιες πράξεις και συγκρούσεις με τους αγρότες έδειξαν τη διάθεσή της για τον διάλογο. Έχει χρησιμοποιήσει μέχρι στιγμής όλα τα μέσα που διαθέτει – βία, κοινωνικό αυτοματισμό, τρομοκρατία και διωγμό συγκεκριμένων αγροτών, εισαγγελικές διώξεις, διασυρμό μέσω των ΜΜΕ κλπ – όμως κανένα από όλα τα παραπάνω δεν πτόησαν τους αγρότες και τον αγώνα τους. Σε αυτό βοήθησε και ότι η συντριπτική πλειοψηφία του λαού είναι με τους αγρότες και τα αιτήματά τους αλλά και τον τρόπο πάλης. Όπως και σε άλλους αγώνες είναι έτοιμη να χρησιμοποιήσει ακόμα μεγαλύτερη βία στις επόμενες κινήσεις των αγροτών. Έχει βρει όμως μπροστά της έναν πολύ αποφασισμένο κοινωνικό αντίπαλο και με μαχητικές διαθέσεις.

Ένα μήνυμα για τις κινητοποιήσεις και τον αγώνα

Οι αγρότες δίνουν έναν αγώνα επιβίωσης, ώστε να μπορούν να μείνουν στη γη τους και να παράγουν. Έχουν απέναντί τους μία κυβέρνηση και μία πολιτική που είναι αποφασισμένοι να τους στείλουν στην ανεργία. Είναι στο χέρι τους να παλέψουν και να κερδίσουν. Όμως δεν είναι ο αγώνας αυτός

μόνο δικός τους αγώνας. Είναι και αγώνας όλων των εργαζομένων. Πρέπει άμεσα να βγουν όλοι οι εργαζόμενοι και να διεκδικήσουν να ικανοποιηθούν τα δίκαια αιτήματα των αγροτών. Πρέπει σωματεία και ομοσπονδίες άμεσα να κηρύξουν γενική απεργία (όπως έκαναν οι παραγωγοί λαϊκών αγορών) με αίτημα να ικανοποιηθούν όλα τα αιτήματα των αγροτών και να πέσει η κυβέρνηση και κάθε επίδοξος διαχειριστής της ίδιας πολιτικής. Ένας μόνος δρόμος μας μένει... ο δρόμος του αγώνα. **ΝΙΚΗ ΣΤΑ ΜΠΛΟΚΑ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ.**

Παναγιώτης Κ., γεωπόνος

ΝΕΑ ΕΚΔΟΣΗ: “Ο Γκράμσι και οι αναρχικοί”

Ο συγγραφέας πραγματοποιεί μια εξονυχιστική μελέτη του ιταλικού σοσιαλιστικού και αναρχικού κινήματος, εστιάζοντας στην ανάπτυξή του στην πόλη του Τορίνο, από τα χρόνια της Διεθνούς μέχρι την επαναστατική εμπειρία των εργατικών συμβουλίων. Στη μεγάλη αυτή χρονική διαδρομή (σχεδόν πέντε δεκαετιών) που πραγματοποιεί, εξετάζει την ανάπτυξη των διάφορων πτυχών του εργατικού κινήματος στη συγκεκριμένη πόλη, από τις μικρές αναρχικές ομάδες που δραστηριοποιούνταν εκεί μέχρι τις μορφές καθημερινής ζωής των πολιτικοποιημένων εργατών, τα αναγνώσματα που τους άρεσαν, τις αυτομορφωτικές διεργασίες που τους διαμόρφωναν σε πολιτικό αλλά και σε προσωπικό επίπεδο.

Ο Γκράμσι και οι αναρχικοί

Carl Levy

Μετάφραση: Στάθης Κώστογλου

Δυσήνιος Τύπος

του Lucien van der Walt, Μετάφραση: Δήμος Π.

Σε έναν νεοφιλελεύθερο κόσμο: Είναι η εθνικοποίηση δρόμος προς τον σοσιαλισμό;

Η εθνικοποίηση -ο κρατικός έλεγχος των βιομηχανιών- συχνά θεωρείται από την αριστερά ως μια μορφή προόδου. Αυτό το επιχείρημα μπορεί να πάρει τόσο μια ισχυρή όσο και μια ασθενή μορφή.

Για τους σοσιαλδημοκράτες, ο κρατικός έλεγχος μιας βιομηχανίας που παρέχει ένα βασικό αγαθό ή υπηρεσία αποτελεί μια μορφή απο-εμπορευματοποίησης· δηλαδή, την απελευθέρωση αυτού του αγαθού ή της υπηρεσίας από τη λογική της ανταγωνιστικής εμπορευματικής παραγωγής. Με άλλα λόγια, το επιχείρημα είναι ότι η επέκταση του κυβερνητικού ελέγχου οδηγεί σε υποχώρηση της αγοράς. Αυτή είναι η «ασθενής» μορφή του επιχειρήματος.

Η «ισχυρή» μορφή του επιχειρήματος -πολύ διαδεδομένη ανάμεσα στους μαρξιστές της Δεύτερης Διεθνούς, καθώς και στην παράδοση της πρωτοπορίας όπως εξελίχθηκε σε παραλλαγές του λενινισμού, του σταλινισμού και του τροτσκισμού- υποστηρίζει ότι η εθνικοποίηση αποτελεί βάση για περαιτέρω σοσιαλιστική πρόοδο: είτε ως τακτική είτε ως στρατηγική που δημιουργεί άμεσα ένα προγεφύρωμα εργατικής σοσιαλιστικής εξουσίας, τη γένεση ενός σοσιαλιστικού κράτους.

Ως τακτική, το αίτημα για «εθνικοποίηση υπό εργατικό έλεγχο» θεωρείται από τους ορθόδοξους τροτσκιστές ως μεταβατικό αίτημα: ένα κάλεσμα που θα απευθύνεται σε εργάτες διαφορετικών επιπέδων πολιτικής κατανόησης, αλλά το οποίο δεν μπορεί, ωστόσο, να πραγματοποιηθεί μέσα στον καπιταλισμό. Με άλλα λόγια, είναι ένα αίτημα που ακούγεται εφικτό υπό τον καπιταλισμό, αλλά στην πραγματικότητα δεν μπορεί να υλοποιηθεί χωρίς την καταστροφή του καπιταλισμού.

Ως στρατηγική, το αίτημα για εθνικοποίηση υποστηρίζει ότι οι εθνικοποιημένες επιχειρήσεις δεν είναι πλέον πραγματικά καπιταλιστικές, επειδή υπόκεινται σε σχεδιασμένη παραγωγή και στη δημοκρατική λαϊκή βούληση. Με άλλα λόγια, ο κρατικός έλεγχος θεωρείται ότι συνιστά από μόνος του επίθεση στον καπιταλισμό, ως κάτι εκ φύσεως ασύμβατο με αυτόν. Η πλήρης εθνικοποίηση, με αυτή τη λογική, ισούται με κρατικό έλεγχο της οικονομίας, που ισούται με σοσιαλισμό.

Δεν πρέπει να υποθέτουμε ότι όλοι οι ριζοσπάστες σύντροφοι που επιχειρηματολογούν έτσι θεωρούν πως το κράτος που προχωρά στην εθνικοποίηση πρέπει να είναι «σοσιαλιστικό» ή «εργατικό κράτος», δηλαδή ένα ταξικό κράτος του προλεταριάτου. Αντίθετα, συχνά βρίσκει κανείς συντρόφους που υποστηρίζουν ότι ακόμη και ένας κρατικός τομέας μέσα στον καπιταλισμό —π.χ. η Eskom (η δημόσια επιχείρηση παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας της Νότιας Αφρικής)— δεν είναι από τη φύση του καπιταλιστικός.

Η πολιτική συνέπεια είναι προφανής: περισσό-

τερες εθνικοποιήσεις = περισσότερος σοσιαλισμός. Αντίστοιχα: η ιδιωτικοποίηση πρέπει να καταδικάζεται, επειδή η εθνικοποίηση είναι ένα βήμα προς τον σοσιαλισμό.

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

Η κριτική μου σε αυτούς τους τύπους επιχειρημάτων εστιάζει σε δύο κύριες περιοχές: στη σχέση ανάμεσα στον κρατικό έλεγχο και τον σοσιαλισμό· και στη χρησιμότητα του να διεκδικείται η εθνικοποίηση ως τακτική.

Πρώτον, υποστηρίζω ότι ο κρατικός έλεγχος βρίσκεται σε άμεση αντίθεση με τον σοσιαλισμό. Ο κρατικός έλεγχος των βιομηχανιών -ακόμη και ο πλήρης κρατικός έλεγχος της βιομηχανίας- αποτελεί μια παραλλαγή του καπιταλισμού και σε καμία περίπτωση δεν δίνει στην εργατική τάξη πραγματικό έλεγχο των μέσων παραγωγής, αν και μπορεί, πράγματι, σε ορισμένες περιπτώσεις να συνδέεται με βελτιωμένες συνθήκες εργασίας.

Δεν πρόκειται να ασχοληθώ με το ζήτημα ως «εθνικοποίηση υπό εργατικό έλεγχο». Καθόλου. Καμία χώρα -και καμία επανάσταση- δεν έχει εθνικοποιήσει οτιδήποτε για να το θέσει υπό εργατικό έλεγχο. Άρα, αυτό το σύνθημα είναι παράλογο.

“Όμως είναι σημαντικό να εξηγηθεί η βάση αυτού του παραλογισμού. Η βάση είναι ότι ο κρατικός έλεγχος αντιπροσωπεύει έναν έλεγχο των μέσων παραγωγής που έρχεται σε σύγκρουση με τον εργατικό έλεγχο των μέσων παραγωγής. Οι εργάτες, βεβαίως, δεν ελέγχουν ένα καπιταλιστικό κράτος.”

Το κράτος είναι ένας κεντροποιημένος, ιεραρχικός οργανισμός εξουσίας που συγκεντρώνει την ισχύ στα χέρια μιας μικρής ελίτ κρατικών διαχειριστών, οι οποίοι ελέγχουν τον στρατό, τα κρατικά υπουργεία/υπηρεσίες, τις κρατικές εταιρείες, τα κρατικά πανεπιστήμια κ.ο.κ· περιλαμβάνει τους κοινοβουλευτικούς, καθώς και τους μη εκλεγμένους διευθυντές και βασικούς αξιωματούχους που διευθύνουν το κράτος. Αυτή η κρατική ελίτ, με τη σειρά της, είναι σύμμαχη με τους ιδιώτες καπιταλιστές, των οποίων η ισχύς επίσης στηρίζεται σε ιδιαίτερα κεντροποιημένες, από-τα-πάνω δομές: τις επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των τραπεζών.

Αυτές οι δύο ομάδες από κοινού αποτελούν την άρχουσα τάξη —η άρχουσα τάξη δεν μπορεί να αναχθεί μόνο στους καπιταλιστές, αλλά οι καπιταλιστές αποτελούν μια «πτέρυγα» της άρχουσας τάξης. Η ισχύς αυτής της άρχουσας τάξης εξαρτάται από ταξικές σχέσεις παραγωγής, που εδράζονται στον ελιτίστικο έλεγχο των μέσων παραγωγής, και από σχέσεις κυριαρχίας, που

εδράζονται στον ελιτίστικο έλεγχο των μέσων επιβολής και καταναγκασμού.

Οι κρατικοί διαχειριστές και οι καπιταλιστές είναι αντικειμενικά σύμμαχοι απέναντι στην εργατική τάξη, επειδή τα συμφέροντά τους είναι σε μεγάλο βαθμό συγκλίνοντα (αν και υπάρχουν δευτερεύουσες αντιφάσεις, που σε ορισμένες συνθήκες μπορεί να εξελιχθούν σε κρίση). Επειδή αυτή η εκμεταλλευτική και κυριαρχική μειονότητα κυβερνά τη μεγάλη πλειονότητα, η εξουσία συγκεντρώνεται: μόνο έτσι μπορεί η μειονότητα να κυβερνά την πλειονότητα.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, το κράτος μπορεί να εθνικοποιήσει παραγωγική ιδιοκτησία· σε άλλες, μπορεί να ιδιωτικοποιήσει. Αυτό εξαρτάται κυρίως από το αν αυτά τα μέτρα προωθούν τα συμφέροντα της άρχουσας τάξης, όπως εκφράζονται στην αύξηση των κερδών από την εκμετάλλευση και στην εξουσία πάνω σε ανθρώπους και εδάφη. Συγκεκριμένα, αυτά τα συμφέροντα εκφράζονται στην επέκταση της οικονομίας και της κρατικής ισχύος.

Σε καμία περίπτωση μια εθνικοποιημένη βιομηχανία δεν βασίζεται λιγότερο στην εκμετάλλευση και στις από-τα-πάνω αποφάσεις από μια ιδιωτική εταιρεία. Αυτό συμβαίνει επειδή σε καμία περίπτωση τα συμφέροντα της άρχουσας τάξης δεν είναι συμβατά με την αυτοδιαχείριση.

Έτσι, η εθνικοποιημένη βιομηχανία δεν μπορεί να θεωρηθεί επέκταση της ισχύος των εργατών. Αντίθετα, αντιπροσωπεύει έναν διαφορετικό τρόπο διαχείρισης των συμφερόντων της άρχουσας τάξης — και το κράτος, από τη φύση του, αντιπροσωπεύει τα συμφέροντα αυτής της τάξης.

Αν ο συσχετισμός δυνάμεων είναι τέτοιος ώστε η εθνικοποίηση να λαμβάνει χώρα σε ένα πλαίσιο όπου η εργατική τάξη βρίσκεται στην επίθεση, είναι πιθανό αυτή η εθνικοποίηση να συνδεθεί με βελτιωμένες συνθήκες. Όμως, με την ίδια λογική, υψηλά επίπεδα εργατικών αγώνων μπορούν επίσης να οδηγήσουν σε βελτιώσεις σε μια ιδιωτική εταιρεία. Είναι συσχετισμός δύναμης των μαζών με τα αφεντικά και τους πολιτικούς που οδηγεί σε κατακτήσεις, όχι η ύπαρξη κρατικής ή ιδιωτικής ιδιοκτησίας.

Η εθνικοποίηση υπό τον καπιταλισμό γίνεται προς το συμφέρον του καπιταλισμού και του κράτους. Δεν υπάρχει τρόπος ένα καπιταλιστικό κράτος να επιτεθεί στα θεμελιώδη συμφέροντα της άρχουσας τάξης -δηλαδή στα ταξικά συμφέροντα που ενσωματώνονται στη μειοψηφική οικονομική ισχύ και ιδιοκτησία και στη μειοψηφική πολιτική ισχύ.

Τα καπιταλιστικά κράτη έχουν εθνικοποιήσει ή έχουν δημιουργήσει κρατικές βιομηχανίες σε ποικίλες συνθήκες -από εθνικοποιήσεις σε καιρό πολέμου (η γερμανική «πολεμική οικονομία» του Α' Παγκοσμίου Πολέμου), έως την ίδρυση της ISCOR (χαλυβουργία) το 1927 στη

Νότια Αφρική, την εθνικοποίηση των ορυχείων στη μεταπολεμικά κατεστραμμένη Βρετανία μετά το 1945, την εθνικοποίηση των τραπεζών στη στρατιωτικο-διοικούμενη Νότια Κορέα τη δεκαετία του 1960, την εθνικοποίηση ξένης βιομηχανίας σε ρητά καπιταλιστικά κράτη όπως το Μεξικό ή η Ζάμπια κ.ο.κ.

Αλλά σε κάθε περίπτωση, ο σκοπός ήταν να ωφεληθούν τα αφεντικά και το κράτος: είτε παρέχοντας φθηνές εισροές (π.χ. φθηνό ασφάλι της ISCOR, φθηνά κρατικά δάνεια στην Κορέα), είτε διασώζοντας μια «στρατηγική» βιομηχανία σε κρίση (π.χ. ο βρετανικός άνθρακας), είτε προωθώντας την οικονομική εμβέλεια μιας αδύναμης τοπικής άρχουσας τάξης (π.χ. Μεξικό, Ζάμπια).

Ως εκ τούτου, η εθνικοποίηση δεν αντιπροσωπεύει εργατικό έλεγχο αλλά καπιταλιστικό έλεγχο. Το μόνο που σημαίνει η εθνικοποίηση είναι ότι μια εταιρεία μεταφέρεται από τα χέρια της μικρής ελίτ που διοικεί την οικονομία στα χέρια της μικρής ελίτ που διοικεί το κράτος. Δεν έχει καμία σχέση με πραγματικό εργατικό έλεγχο στη βιομηχανία.

Επιπλέον, τα αφεντικά (επειδή ελέγχουν το κράτος και την οικονομία) είναι γενικά σε θέση να μπλοκάρουν την εθνικοποίηση οποιασδήποτε εταιρείας θέλουν να κρατήσουν ιδιωτική. Σε γενικές γραμμές, τα κράτη εθνικοποιούν μόνο επιχειρήσεις σε κρίση, ή επιχειρήσεις που μπορούν να αγοράσουν πληρώνοντας αποζημίωση, ή επιχειρήσεις που με κάποιο τρόπο είναι στρατηγικές.

Τέλος, κάθε εθνικοποιημένη εταιρεία εξακολουθεί να λειτουργεί μέσα στη συνολική καπιταλιστική οικονομία και έτσι θα εξαναγκαστεί να λειτουργεί με παρόμοιο τρόπο με τις ιδιωτικές επιχειρήσεις. Τα μόνα κρατικά «περιουσιακά στοιχεία» που αποτελούν μερική εξαίρεση είναι οι κοινωνικές υπηρεσίες (π.χ. εκπαίδευση) και οι «στρατηγικές» βιομηχανίες (π.χ. ο στρατός), τις οποίες το κράτος θεωρεί ζωτικές, αλλά που δεν μπορούν να παρασχεθούν σε καθαρά εμπορική βάση ή από την αγορά, επειδή δεν είναι αρκετά κερδοφόρες. Ακόμη κι έτσι, η κρατική τους διαχείριση γίνεται για τη στήριξη του καπιταλισμού και του κράτους, όχι σε αντιπαράθεση με τον καπιταλισμό και το κράτος.

ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ;

Τι γίνεται αν το κράτος είναι ρητά αντικαπιταλιστικό, ένα λεγόμενο εργατικό κράτος που θα δημιουργήσει σοσιαλισμό, θα πουν κάποιοι σύντροφοι; Και πάλι, αυτό είναι αντίφαση στους όρους. Η ιδέα είναι βαθιά ιδεαλιστική και τυφλή απέναντι στην ταξική εξουσία, όπως εκφράζεται στο κράτος και στις επιχειρήσεις: η ταξική εξουσία και τα συμφέροντα, όχι οι υποσχέσεις και η ρητορική, καθορίζουν τι κάνει ένα κράτος.

Ομοίως, μια νέα πολιτική μορφή, όπως ένα «εργατικό κράτος» -δεχόμενοι προς στιγμήν ότι πρόκειται για χρήσιμο όρο, πράγμα που δεν είναι- δεν καταργεί την ταξική κυριαρχία, αλλά αποτελεί, πέρα από τη ρητορεία, ένα εργαλείο μειοψηφικής ταξικής κυριαρχίας, δηλαδή μιας «κόκκινης» αστικής τάξης. Επιπλέον, οι βιομηχανίες που μπορεί να περάσουν στον έλεγχο ενός

τέτοιου κράτους -ενός κράτους με επαναστατικά διαπιστευτήρια- δεν θα βρίσκονται υπό εργατικό έλεγχο.

Και τι γίνεται με τον ισχυρισμό του Τρότσκι ότι η κρατική ιδιοκτησία είναι κάπως διαφορετική, κάπως μετα-καπιταλιστική, επειδή ο νομικός τίτλος δεν βρίσκεται σε ατομικά χέρια αλλά σε κρατικά; Αυτό είναι αφηρημένο και ανακριβές.

Πρώτον, ο νομικός τίτλος είναι μόνο μία όψη της καπιταλιστικής ιδιοκτησίας: η ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής περιλαμβάνει επίσης την πραγματική «οικονομική ιδιοκτησία» (έλεγχο στη ροή των επενδύσεων προς την παραγωγή, δηλαδή τι παράγεται) και την κατοχή/νομή (έλεγχο πάνω στην ίδια τη διαδικασία παραγωγής, δηλαδή πώς παράγονται τα πράγματα).

Δεύτερον, ο νομικός τίτλος μπορεί να λάβει πολλές μορφές -συμπεριλαμβανομένων των κανόνων παραγωγής στις γραφειοκρατίες που διοικούν τα μέσα παραγωγής- και επομένως, στο βαθμό που υπήρχαν τέτοιοι κανόνες, υπήρχε μια μορφή νομικής ιδιοκτησίας: νόμοι καθόριζαν ποιος έδινε σε μια ομάδα, σε μια άρχουσα τάξη, το δικαίωμα να ασκεί αποκλειστικό έλεγχο των μέσων παραγωγής. Η οικονομική ιδιοκτησία των κρατικών βιομηχανιών ανήκει σε μια γραφειοκρατία, και αυτό στηρίζεται με τη σειρά του σε συγκεκριμένες νομικές διαδικασίες και δικαιώματα, δηλαδή σε μια συγκεκριμένη μορφή νομικού τίτλου -μια νομική μορφή που παραμένει, ωστόσο, ταξικά αποκλειστική.

Άρα, στο βαθμό που το κράτος ελέγχει τις βιομηχανίες, η εργατική τάξη δεν τις ελέγχει, εφόσον η εθνικοποίηση πάντα συνεπάγεται την αποξένωση της εργατικής τάξης από τη νομική, οικονομική και πραγματική ιδιοκτησία.

ΤΑΚΤΙΚΕΣ

Δεύτερον, υποστηρίζω ότι η χρήση της «εθνικοποίησης» ως αιτήματος που υποτίθεται ότι θα ριζοσπαστικοποιήσει ή θα συνειδητοποιήσει τους εργάτες -δηλαδή, ως τακτική- είναι αντίφαση στους όρους. Δεδομένου ότι η εθνικοποίηση δεν είναι σοσιαλιστικό σχέδιο, το να πείθεις τους εργάτες ότι αυτό το βήμα είναι πράγματι σοσιαλιστικό μπορεί μόνο να τους μπλεψεί. Άλλωστε, γιατί να ζητάς -και να κάνεις καμπάνια γύρω από- ένα αίτημα που δεν μπορεί να λειτουργήσει;

Τώρα, κάποιοι σύντροφοι μπορεί να υποστηρίξουν ότι το να απαιτείς από το καπιταλιστικό κράτος «να εθνικοποιήσει τη βιομηχανία υπό εργατικό έλεγχο» θα βοηθήσει να «εκτεθεί» ο καπιταλισμός και το καπιταλιστικό κράτος. Με άλλα λόγια, αυτοί οι σύντροφοι προβάλλουν το αίτημα της εθνικοποίησης επειδή είναι δημοφιλές, αλλά το κάνουν κυνικά, καθώς οι ίδιοι δεν πιστεύουν ότι η εθνικοποίηση υπό εργατικό έλεγχο είναι δυνατή μέσα στον καπιταλισμό.

Η ιδέα είναι ότι οι εργάτες θα κινητοποιηθούν, θα γίνουν μαχητικοί κ.λπ. γύρω από αυτό το σύνθημα, και έπειτα θα συναντήσουν τη σκληρή πραγματικότητα ότι ο καπιταλισμός δεν πρόκειται να «εθνικοποιήσει υπό εργατικό έλεγχο» -και τότε ξαφνικά θα δουν το σύστημα όπως είναι, και θα χρησιμοποιήσουν αυτή τη μαχητική ενέργεια για να υιοθετήσουν μια πραγματικά επαναστατι-

κή στρατηγική, όπως η κατάληψη εργοστασίων.

Αυτή είναι η ιδέα του «μεταβατικού αιτήματος», που συνδέεται με τον τροτσκισμό.

Πρόκειται για μια εξαιρετικά κυνική στρατηγική, όπου η ιδέα είναι να αναγκαστούν οι εργάτες να συγκρουστούν με τον καπιταλισμό στην πραγματική του μορφή, οδηγώντας τους να διατυπώσουν αιτήματα που ο καπιταλισμός δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να ικανοποιήσει.

Αποτυγχάνει σε δύο σημεία. Πρώτον, ξοδεύει την ενέργειά της στο να πείσει τους εργάτες να ενεργήσουν με τρόπο που οι «επαναστάτες» γνωρίζουν ότι δεν μπορεί να λειτουργήσει, αντί να χρησιμοποιήσουν την ίδια ενέργεια σε κάτι βιώσιμο.

Δεύτερον, θα απογοητεύσει την εργατική τάξη αντί να την ριζοσπαστικοποιήσει περαιτέρω, γιατί θα οδηγήσει σε τεράστια σύγχυση -και σίγουρα οι εργάτες είναι απίθανο να στραφούν στις πλέον «αποκαλυμμένες» πραγματικά επαναστατικές συμβουλές ακριβώς του επαναστατικού κόμματος ή της ομάδας που τους παραπληροφόρησε εξ αρχής.

Με άλλα λόγια, όχι μόνο επιτυγχάνονται ελάχιστα πουλώντας στους εργάτες σοβαρή παραπληροφόρηση, αλλά μια τέτοια τακτική δύσκολα θα αυξήσει την αξιοπιστία της ομάδας των επαναστατών που παραπληροφορεί.

ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ: ΠΟΙΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΕΙ ΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ;

Μέχρι εδώ, υποστήριξα ότι μια ανάλυση της ταξικής φύσης της κοινωνίας πρέπει να προχωρά από την ανάλυση της βάσης. Και οι σχέσεις παραγωγής παίζουν κρίσιμο ρόλο στο να διαχωρίζεται ένας τρόπος παραγωγής από έναν άλλον, γιατί μπορεί να υπάρχει συνέχεια ανάμεσα σε δύο τρόπους παραγωγής ως προς τις παραγωγικές δυνάμεις, αλλά σίγουρα όχι ως προς τις σχέσεις παραγωγής. Ο καπιταλισμός και ο σοσιαλισμός, για παράδειγμα, θα περιλαμβάνουν και οι δύο σύγχρονη βιομηχανική τεχνική, αλλά θα διακρίνονται ως τρόποι παραγωγής λόγω διαφορετικών σχέσεων παραγωγής.

Η φύση των σχέσεων παραγωγής εκφράζεται, προφανώς, στο μοτίβο ιδιοκτησίας των μέσων παραγωγής. Γι' αυτό ακριβώς ένα καθοριστικό γνώρισμα του σοσιαλισμού είναι η αυτοδιαχείριση των μέσων παραγωγής από την εργατική τάξη. Η αυτοδιαχείριση είναι η καθαρότερη έκφραση της εργατικής ιδιοκτησίας των μέσων παραγωγής: νομικά, οικονομικά και ως προς την κατοχή/νομή. Αν μια άλλη ομάδα ανθρώπων κατείχε νομικά τα μέσα παραγωγής και αποφάσιζε τι θα παραχθεί και πώς, τότε θα ήταν παράλογο να μιλάμε για σοσιαλισμό.

Έτσι, οι σχέσεις παραγωγής θα βασίζονται στη συμμετοχική δημοκρατία, δηλαδή στην αυτοδιαχείριση και στον συμμετοχικό σχεδιασμό. Εξίσου, μόνο μέσω της αυτοδιαχείρισης μπορούν να εκδημοκρατιστούν οι σχέσεις κυριαρχίας: η εξουσία δεν θα καταργηθεί, αλλά θα αποκεντρωθεί προς όλους, στο βαθμό που τα μέσα διοίκησης και καταναγκασμού θα συγχωνευθούν με τον λαό και δεν θα μονοπωλούνται από μια ελίτ -δηλαδή, αυτοδιαχείριση και συμμετοχικός

σχεδιασμός.

Σε συγκεκριμένους όρους, αυτό σημαίνει ένα ομοσπονδιακό, παγκόσμιο σύστημα εργατικών και κοινοτικών συμβουλίων, δεσμευμένων αντιπροσώπων, και συμμετοχικό σχεδιασμό της οικονομίας και της κοινωνίας ώστε να ικανοποιούνται οι ανθρώπινες ανάγκες, συμπεριλαμβανομένου ενός βιώσιμου περιβάλλοντος και της βιοποικι-

λότητας, καθώς και το τέλος όλων των μορφών κοινωνικής και οικονομικής καταπίεσης σε μια καθολική ανθρώπινη κοινότητα.

Αυτό το τεράστιο έργο μπορεί να υλοποιηθεί μόνο από ένα λαϊκό ταξικό κίνημα στη βάση: και τα βασικά ταξικά κινήματα που εδράζονται στο ταξικό συμφέρον και στην ταξική πάλη -ιδίως τα συνδικάτα- σε συμμαχία με εργατικές κοινοτικές

δομές.

Αυτές είναι οι οργανώσεις που μπορούν να δημιουργήσουν έναν πραγματικό, ελεύθερο σοσιαλισμό από τα κάτω, όχι κόμματα που επικαλούνται την εχθρική κρατική εξουσία μέσω του ελαττωματικού και αντιπαραγωγικού προγράμματος της εθνικοποίησης!

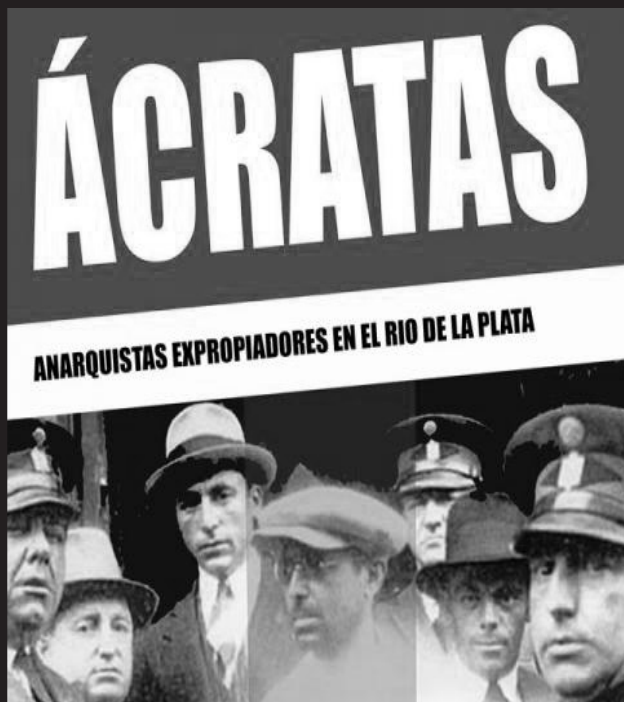
Ντοκιμαντέρ “Ακρατιστές” (2000)

Ελευθεριακό Στέκι Victoire

Η λέξη Ácratas είναι μια έννοια που μπορεί να μην είναι ευρέως διαδεδομένη στο εγχώριο αναρχικό κίνημα, αλλά χρησιμοποιούνταν πολύ συχνά από τα ισπανόφωνα αναρχικά κινήματα άλλων εποχών. Η ρίζα της είναι εύκολα κατανοητή στη γλώσσα μας, επειδή προφανώς προέρχεται από τα αρχαία ελληνικά και θα μπορούσε να αποδοθεί ως «ακρατιστές» ή «ακρατικοί».

Το ντοκιμαντέρ της Βιρχίνια Μαρτίνες κυκλοφόρησε το 2000 και αφορά μια πολύ σημαντική περίοδο για την ιστορία του αναρχισμού στην ευρύτερη περιοχή του Ρίο ντε λα Πλάτα: την περίοδο του απαλλοτριωτικού αναρχισμού, μια ιδιαίτερα βίαιη και ταραγμένη περίοδο, η οποία σηματοδότησε την οπισθοχώρηση των μαζικών και οργανωμένων αναρχικών κινήματων και την έναρξη μιας περιόδου σκληρής καταστολής που τα οδήγησε στο περιθώριο και το χείλος του αφανισμού.

Μπορεί να θεωρούμε κάπως αδόκιμη τη χρήση του όρου του απαλλοτριωτικού αναρχισμού, γιατί αποτελεί μια πρακτική κι όχι ένα σύνολο πολιτικών ιδεών και στάσεων, ωστόσο καταλαβαίνουμε ότι πολλές φορές χρησιμοποιείται και σχηματικά. Το μόνο σίγουρο είναι ότι οι συγκεκριμένοι αναρχικοί δεν ανήκαν στο ατομικιστικό ρεύμα, όπως αναφέρεται στο ντοκιμαντέρ. Παρ’ όλα αυτά, αποτελεί μια πολύ αξιόλογη προσπάθεια, η οποία επικεντρώνεται στο πρόσωπο του πιο διάσημου αναρχικού που χρησιμοποίησε τέτοιες μεθόδους, του Μιγκέλ Αρκάνχελ Ροσίνια ή Ροσίνιο, ο οποίος ήταν γιος Ιταλών μεταναστών και συνδέει τις δύο χώρες και τις δύο μεγάλες πόλεις στις οποίες καταλήγει ο Ρίο ντε λα Πλάτα: την Αργεντινή με την Ουρουγουάη και το Μπουένος Άιρες με το Μοντεβιδέο. Ο Ροσίνια ήταν ο πιο μεθοδικός όλων, ο πιο ευφυής και οργανωτικός, έχοντας παράλληλα ένα απαράμιλλο πνεύμα αλληλεγγύης: παρόλο που διαφώνησε με την πραγματοποίηση της ενέργειας στο ενεχυροδανειστήριο Μεσίνια, καθώς θεώρησε ότι ενείχε κινδύνους κι ότι δεν έπρεπε να πραγματοποιηθεί άμεσα ενέργεια μετά την επιτυχημένη ληστεία στο νοσοκομείο Ράουσον, έσπευσε αμέσως να οργανώσει επιτυχώς τη δραπετεύση

των φυλακισμένων συντρόφων του από τη φυλακή Πούντα Καρέτας με ένα τρομερά έξυπνο σχέδιο, αφήνοντας πίσω τους μια αφίσα που έλεγε ότι «η αλληλεγγύη μεταξύ των αναρχικών δεν είναι ένα απλό σύνθημα». Σαράντα χρόνια αργότερα, στην ίδια φυλακή, θα πραγματοποιηθεί η μαζικότερη απόδραση της ιστορίας από μέλη της αριστερής ένοπλης οργάνωσης των Τουπαμάρους. Οι Τουπαμάρους θα αφήσουν ένα αντίστοιχο σημείωμα προς τις αρχές: «Εδώ δι-ασταυρώνονται δύο γενιές, δύο ιδεολογίες και ένα κοινό πεπρωμένο: η Ελευθερία».

Το ντοκιμαντέρ αποτελεί μια σημαντική μαρτυρία για τη δράση της ομάδας του Ροσίνια, για την προσπάθεια της αστυνομίας να τους συλλάβει, με επίκεντρο τον Λουίς Παρδέιρο, διαβόητο επιθεωρητή της αστυνομίας του Μοντεβιδέο, ο οποίος διακρινόταν για το μίσος του προς τους αναρχικούς και για τη χρήση βασανιστηρίων προκειμένου να αποσπάσει πληροφορίες. Επίσης, από την αφήγηση δεν μπορεί να λείπει η διαβόητη φυλακή της Ουσουαία στη Γη του Πυρός, η «Σιβηρία της Αργεντινής», στην οποία εγκλείστηκαν και βασανίστηκαν εκατοντάδες αναρχικοί, μεταξύ των οποίων και ο Σιμόν Ραντοβίτσκι που εξέτισε 21 χρόνια. Οι φυλακίσεις των αναρχικών της ένοπλης δράσης αλλά και οι εκτελέσεις κάποιων εξ αυτών, είτε από τις δικτατορίες που άρχισαν να εδραιώνονται στη Λατινική Αμερική στις αρχές της δεκαετίας του ‘30 είτε μετά από συμπλοκές με τους μπάτσους, αποτέλεσαν την αρχή του τέλους του συγκεκριμένου ρεύματος αλλά και τη γενικότερη φήμωση των αναρχικών φωνών. Ο τραγικός επίλογος δόθηκε στην Ισπανία, εκεί όπου πολέμησαν αρ-

κετοί από τους αναρχικούς του Ρίο ντε λα Πλάτα, ενώ ο Ντουρούτι, αγωνιστής που είχε βρεθεί στην Αργεντινή κάποια χρόνια πριν και είχε συνεργαστεί με τον Ροσίνια, αποτέλεσε μια από τις θρυλικότερες μορφές της Ισπανικής Επανάστασης. Τέλος, μια τελευταία όψη των γεγονότων, η οποία εξετάζεται, αποτελεί και το ίδιο το τέλος των Ροσίνια, Φερνάντο Μαλβιτσίνι και Αντρές Βάσκες Παρέδες, που «εξαφανίστηκαν» από πρόσωπου γης όντας κρατούμενοι της αργεντινικής αστυνομίας, πιθανότατα στον πάτο του Ρίο ντε λα Πλάτα. Ήταν ο πρόδρομος των χιλιάδων εξαφανίσεων αγωνιστών που θα συγκλόνιζε την Αργεντινή κατά τη διάρκεια της αιματηρής δικτατορίας του στρατηγού Βιντέλα τις δεκαετίες του ‘70 και του ‘80.

Στο ντοκιμαντέρ εμφανίζονται μεταξύ άλλων ο Απαρίσιο Εσπίντολα, αναρχικός αρτοποιός εργάτης, ο Φερνάντο Ο’ Νιλ, ερευνητής του αναρχισμού και συγκρατούμενος κάποιων αναρχικών απαλλοτριωτών, ο Χούλιο Μαρενάλες, μέλος των Τουπαμάρους, η Σεσίλια Ρομπιλόνι, ανιψιά του Ροσίνια και ιστορικός, καθώς και ο Ανίμπαλ Παρδέιρο, γιος του αρχιφύλακα Παρδέιρο. Εκτός αυτών, όμως, εμφανίζονται και τρεις πολύ σημαντικές μορφές για το διεθνές αναρχικό κίνημα: ο Αργεντίνος αναρχικός και ιστορικός Οσβάλντο Μπάγιερ, η έρευνα του οποίου έχει φωτίσει πολλές πλευρές του αργεντινικού αναρχικού κινήματος, ο Ισπανός αναρχικός Άμπελ Πας, βιογράφος του Ντουρούτι, με ένα εξίσου σημαντικό έργο για το αναρχικό κίνημα της χώρας του, μέρος του οποίου έχει μεταφραστεί και στα ελληνικά και η Λούτσε Φάμπρι, κόρη του Ιταλού αναρχικού και συντρόφου του Μαλατέστα, Λουίτζι Φάμπρι, η οποία μετά την εξορία της οικογένειάς της από τον φασισμό στην Ιταλία, πέρασε το υπόλοιπο μέρος της ζωής της στην Ουρουγουάη, με σημαντική συνεισφορά στο εγχώριο αναρχικό κίνημα. Πρόκειται δηλαδή για τη ζωντανή ιστορία του αναρχισμού, για αγωνιστές που ενώνουν την εποχή των μαζικών αναρχικών κινήματων με τη σημερινή εποχή.

Ο υποτιτλισμός του ντοκιμαντέρ έγινε από την αναρχική συλλογικότητα Άνω Θρώσκω, την οποία και ευχαριστούμε πολύ για την ευγενική παραχώρηση των υποτίτλων, η επιμέλεια των οποίων έγινε από την ομάδα βιβλιοθήκης, μεταφράσεων και αυτομορφώσεων Contra Texto ενόψει της παρουσίασής του κατά το τετράμηρο βιβλίου στις 11 Δεκεμβρίου 2025.